

**Έντυπο υλικό στα
Θρησκευτικά Β' Γυμνασίου**

**Η θρησκεία στη ζωή, στην ιστορία
και στον πολιτισμό**

Πορεία μέσα από αντιθέσεις

Τόμος 2ος

Έντυπο προσωρινό υλικό στα Θρησκευτικά Β΄ Γυμνασίου

**Η θρησκεία στη ζωή, στην
ιστορία και στον πολιτισμό
Πορεία μέσα από αντιθέσεις**

**Το έντυπο προσωρινό υλικό στα
Θρησκευτικά δημιουργήθηκε με
την ευθύνη της Επιτροπής Εμπει-
ρογνωμόνων του Ινστιτούτου Εκ-
παιδευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο
υλοποίησης του Υποέργου «Εκ-
πόνηση Προγραμμάτων Σπουδών
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμι-
ας Εκπαίδευσης και Οδηγών για τον
Εκπαιδευτικό «Εργαλεία Διδακτικών
Προσεγγίσεων» της Πράξης «ΝΕΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) -
Νέο Πρόγραμμα Σπουδών».
Το παρόν υλικό συνοδεύει το
αντίστοιχο Πρόγραμμα Σπουδών
και τον Οδηγό Εκπαιδευτικού.**

ΣΥΝΤΑΞΗ ΦΑΚΕΛΟΥ
Θανάσης Νευροκοπλής
ΜΤη Θεολογίας, Εκπαιδευτικός
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,
Μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνω-
μόνων

Παναγιώτης Αρ. Υφαντής
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ, Μέλος
της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων

Λάσκαρης Ιατρόπουλος
ΜΤη Θεολογίας, Εκπαιδευτικός
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Ζωή Τερλιμπάκου
Δρ Θεολογίας, Εκπαιδευτικός
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Διονυσία Χατζή
ΜΤη Θεολογίας, Εκπαιδευτικός
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

**ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ
ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΦΑΚΕΛΟΥ
Θανάσης Νευροκοπλής**

**ΕΙΚΟΝΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Νικόλαος Μαστερόπουλος,
Σκηνές από την Αποκάλυψη
σε σμάλτο (λεπτομέρεια), 2001**

Η αξιολόγηση, η κρίση των προσαρμογών και η επιστημονική επιμέλεια του προσαρμοσμένου βιβλίου πραγματοποιείται από τη Μονάδα Ειδικής Αγωγής του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Η προσαρμογή του βιβλίου για μαθητές με μειωμένη όραση από το ΙΤΥΕ – ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ πραγματοποιείται με βάση τις προδιαγραφές που έχουν αναπτυχθεί από ειδικούς εμπειρογνώμονες για το ΙΕΠ.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

ΦΑΚΕΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

**Έντυπο προσωρινό υλικό στα
Θρησκευτικά Β' Γυμνασίου**

Τόμος 2ος

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

ΑΘΗΝΑ 2017

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Ποιος είναι ο Θεός των χριστιανών; «Τίνα με λέγουσιν οι άνθρωποι είναι;»

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ

Οι άνθρωποι πριν από τον ερχομό του Χριστού λαχταρούσαν και περίμεναν έναν καινούριο κόσμο. Έναν κόσμο με λιγότερα βάσινα, με περισσότερη ανθρωπιά και ευτυχία. Οι προφήτες και οι ποιητές στήριζαν με τους λόγους τους την ελπίδα γι' αυτόν τον κόσμο και προέλεγαν τον ερχομό του. Κι αυτός κάποτε ήρθε και ξεκίνησε με τον Ιησού Χριστό. Πώς εμφανίστηκε ο Ιησούς στον κόσμο μας; Πώς έζησε; Τι και πώς δίδαξε; Τι έπραξε; Οι σύγχρονοι του πώς τον αντιμετώπισαν; Γιατί πολλοί τότε τον αγάπησαν και τον ακολούθησαν; Γιατί κάποιοι τον σταύρωσαν; Άραγε πέτυχαν τον σκοπό τους; Η μορφή του, η ζωή του, η διδασκαλία του και τα έργα του γιατί συγκίνησαν

και συγκινούν πλήθη ανθρώπων;
Εμείς τι ξέρουμε και τι νιώθουμε γι'
αυτόν; Τι περιμένουμε απ' αυτόν;
Αυτά και άλλα παρόμοια ερωτήμα-
τα θα μας απασχολήσουν σε αυτή
τη Θεματική Ενότητα. Από τα κείμε-
να των Ευαγγελίων και από άλλα
κείμενα θα πληροφορηθούμε και θα
γνωρίσουμε τον Ιησού Χριστό και
τον καινούριο κόσμο που έφερε με
τη ζωή και το έργο του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Γνώμες των ανθρώπων για τον Ιησού Χριστό

- ✿ Πρόσωπα της εποχής του (Πιλά-
τος, Νικόδημος, Ιώσηπος, Κέλ-
σος)
- ✿ Φιλόσοφοι, καλλιτέχνες (Πα-
σκάλ Μπρυκνέρ, Μαχάτμα Γκά-
ντι, Τάσος Λειβαδίτης)

II. Ο Ιησούς Χριστός στην Καινή Διαθήκη

- ✿ Ο Μεσσίας που ανήγγειλαν οι Προφήτες**
- ✿ Ο μοναδικός διδάσκαλος και Επί του Όρους Ομιλία**
- ✿ Φανερώνει τον Θεό ως Πατέρα που συγχωρεί τα παιδιά του**
- ✿ Αποδέχεται και συνομιλεί χωρίς διακρίσεις με άντρες και γυναίκες**
- ✿ Συγχωρεί «αμαρτωλούς» που έχουν ανοιχτή καρδιά**
- ✿ Χορταίνει τη σωματική και πνευματική πείνα των ανθρώπων**
- ✿ Ανοίγει τα μάτια των ανθρώπων**
- ✿ Ελευθερώνει τους ανθρώπους από την τυπική τήρηση του Νόμου**

- ✿ **Κηρύττει μια κοινωνία δικαιοσύνης και ταυτίζεται με τους αδυνάτους**
- ✿ **Συγχωρεί και αγαπά όλους το ίδιο, ακόμη και τους σταυρωτές του**
- ✿ **Κρίνει αυστηρά την υποκρισία και τη σκληροκαρδία**
- ✿ **Πάσχει, πεθαίνει και ανασταίνεται**
- ✿ **Ο Σωτήρας του κόσμου**
- ✿ **Ο Ιησούς «σημείον αντιλεγόμενον»**
- ✿ **Ο «ήλιος της δικαιοσύνης» στον κόσμο**

III. Ο Ιησούς στο Κοράνιο και στις Χαντίθ

- ✿ Κοράνιο
- ✿ Ο Υιός της Μαρίας
- ✿ Ιησούς και λόγος του Θεού
- ✿ Προφήτης
- ✿ Εσχατολογικός προφήτης
- ✿ Θαυματουργός
- ✿ Χαντίθ
- ✿ Ο Ιησούς απρόσβλητος από τον πειρασμό τη στιγμή της γέννησής του

Ι. Γνώμες των ανθρώπων για τον Ιησού Χριστό

Πρόσωπα της εποχής του (Πιλάτος, Νικόδημος, Ιώσηπος, Κέλσος)

Ο Ιησούς στον Πιλάτο, Μτ 27,11-26

Ο Ιησούς στάθηκε μπροστά στο Ρωμαίο διοικητή, κι εκείνος άρχισε την ανάκριση: «Εσύ είσαι λοιπόν ο βασιλιάς των Ιουδαίων;» Ο Ιησούς

του αποκρίθηκε: «Ναι, όπως το λες». Άρχισαν τότε να τον κατηγορούν οι αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι, μα αυτός δεν έδινε καμιά απάντηση. «Δεν ακούς πόσα σου καταμαρτυρούν;» του λέει ο Πιλάτος. Ο Ιησούς όμως δεν έδινε καμιά απάντηση, κι ο διοικητής απόρησε πολύ γι' αυτό. Υπήρχε η συνήθεια κάθε Πάσχα να ελευθερώνει ο Ρωμαίος διοικητής έναν φυλακισμένο, όποιον θα του ζητούσε ο λαός. Στις φυλακές βρισκόταν τότε ένας πασίγνωστος φυλακισμένος, που λεγόταν Βαραββάς. Όταν συγκεντρώθηκε λοιπόν το πλήθος, ο Πιλάτος τους ρώτησε: «Ποιον θέλετε να σας ελευθερώσω; Το Βαραββά ή τον Ιησού, που λένε ότι είναι ο Μεσσίας;» Γιατί είχε καταλάβει πως από φθόνο και μόνο τού είχαν πα-

ραδώσει τον Ιησού. Ενώ καθόταν στη δικαστική του έδρα, η γυναίκα του τού έστειλε με κάποιον ετούτο το μήνυμα: «Μην κάνεις τίποτα εναντίον αυτού του αθώου, γιατί πολύ ταλαιπωρήθηκα απόψε στ' όνειρό μου εξαιτίας του». Στο μεταξύ οι αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι του συνεδρίου έπεισαν το πλήθος να ζητήσουν να ελευθερωθεί ο Βαραββάς και να θανατωθεί ο Ιησούς. Όταν λοιπόν τους ξαναρώτησε ο διοικητής: «Ποιον από τους δύο θέλετε να σας ελευθερώσω;» το πλήθος αποκρίθηκε: «Τον Βαραββά!» Τους λέει ο Πιλάτος: «Και τι να τον κάνω τον Ιησού, που λένε ότι είναι ο Χριστός;» Κι όλοι του λένε: «Να σταυρωθεί!» Ο Πιλάτος ξαναρωτά: «Γιατί; Τι κακό έκανε;» Το πλήθος όμως κραύγαζε με περισσότερη

δύναμη: «Να σταυρωθεί!» Όταν είδε ο Πιλάτος πως έτσι δεν πετυχαίνει τίποτα, αλλά αντίθετα γίνεται περισσότερη αναταραχή, πήρε νερό και ένιψε τα χέρια του μπροστά στο πλήθος, λέγοντας: «Εγώ είμαι αθώος για το αίμα αυτού του δικαίου· το κρίμα πάνω σας». Τότε αποκρίθηκε όλος ο λαός και είπε: «Το αίμα του πάνω μας και πάνω στα παιδιά μας». Έτσι τους απέλυσε το Βαραβά, ενώ τον Ιησού τον μαστίγωσε και τον παρέδωσε να σταυρωθεί.

Ο Ιησούς και ο Νικόδημος, Ιω 3, 1-8

Κάποιος από τους Φαρισαίους που λεγόταν Νικόδημος, άρχοντας των Ιουδαίων, ήρθε στον Ιησού νύχτα και του είπε: «Διδάσκαλε, ξέρουμε πως ο Θεός σε έστειλε να

διδάξεις· γιατί κανείς δεν μπορεί να κάνει αυτά τα θαύματα που κάνεις εσύ, αν ο Θεός δεν είναι μαζί του». Ο Ιησούς του είπε: «Σε βεβαιώνω, πως αν δεν γεννηθεί κανείς ξανά, δεν μπορεί να δει τη βασιλεία του Θεού». Τον ρώτησε ο Νικόδημος: «Πώς είναι δυνατόν ένας άνθρωπος ηλικιωμένος πια να γεννηθεί ξανά; Μήπως μπορεί να μπει στην κοιλιά της μάνας του και να γεννηθεί άλλη μια φορά;» Ο Ιησούς του απάντησε: «Σε βεβαιώνω πως αν κανείς δεν γεννηθεί απ' το νερό κι από το Πνεύμα, δεν μπορεί να μπει στη βασιλεία του Θεού. Ό,τι γεννιέται από τον άνθρωπο είναι ανθρώπινο, ενώ ό,τι γεννιέται από το Πνεύμα είναι πνευματικό. Μην απορείς που σου είπα ότι πρέπει να γεννηθείτε ξανά. Ο άνεμος πνέει όπου θέλει· ακούς

τη βοή του, αλλά δεν ξέρεις από πού έρχεται και πού πηγαίνει· έτσι συμβαίνει και με καθέναν που γεννιέται από το Πνεύμα».

**Ιώσηπος, Ιουδαϊκή Αρχαιολογία,
Βιβλίο 18, 3, 63-64**

Εκείνη την περίοδο περίπου έζησε ο Ιησούς, ο σοφός άνθρωπος, αν βέβαια μπορεί κανείς να τον αποκαλέσει άνθρωπο. Ήταν εκείνος που έκανε απίστευτα πράγματα και ήταν ο δάσκαλος ανθρώπων που δέχονται την αλήθεια ευχαρίστως. Προσέλκυσε πολλούς Ιουδαίους αλλά και πολλούς Έλληνες. Ήταν ο Χριστός. Όταν ο Πιλάτος –αφού άκουσε να τον κατηγορούν άνθρωποι που είναι οι επιφανέστεροι ανάμεσά μας– τον καταδίκασε να σταυρωθεί, εκείνοι που από την

αρχή τον αγάπησαν δεν έπαψαν να τον αγαπούν. Διότι εμφανίστηκε σ' αυτούς την τρίτη ημέρα αναστημένος, όπως οι προφήτες του Θεού το είχαν προφητέψει μαζί με πολλά άλλα θαυμαστά πράγματα γι' αυτόν. Ενώ οι Χριστιανοί, όπως ονομάστηκαν από αυτόν, δεν έχουν εξαφανιστεί μέχρι σήμερα.

✠ Ο λόγιος Ιώσηπος Φλάβιος γεννήθηκε το 37 μ.Χ. στην Ιερουσαλήμ. Υπήρξε ο πρώτος ιστορικός που έγραψε την ιστορία των Ιουδαίων στο βιβλίο του «Ιουδαϊκή Αρχαιολογία». Στο έργο του δίνει πληροφορίες για τον Ιησού και τους ανθρώπους του περιβάλλοντός του.

Τάκιτος, Annales, 15, 44

Έτσι, για να διαψεύσει τις φήμες ο Νέρωνας, θεώρησε ενόχους και

υπέβαλε σε βασανιστήρια αυτούς που ήταν μισητοί για τις απεχθείς πράξεις τους και που το πλήθος αποκαλούσε chrestiani [χριστιανούς]. Η ονομασία αυτή προέρχεται από τον Christus [Χριστό] τον οποίο, την εποχή της ηγεμονίας του Τιβέριου, ο έπαρχος Πόντιος Πιλάτος είχε υποβάλει σε μαρτύριο. Ενώ αυτή η βδελυρή δεισιδαιμονία κατεστάλη αμέσως, τώρα έχει επανέλθει και όχι μόνο στην Ιουδαία όπου είχε γεννηθεί το κακό αλλά και στη Ρώμη, όπου συρρέει ό,τι πιο φρικτό και αναίσχυντο υπάρχει στον κόσμο, και βρίσκει εκεί πολυάριθμη πελατεία.

✦ Ο Τάκιτος (56–120) ήταν ένας από τους σημαντικότερους Λατίνους ιστορικούς. Στα δύο μεγάλα του έργα «Annales» (Χρονικά) και

«Historiae», εξετάζει την ιστορία της Ρώμης από τον θάνατο του Αυγούστου (14 μ.Χ.) μέχρι τον θάνατο του Δομιτιανού (96 μ.Χ.).

Κέλσου, Αληθής Λόγος [απόσπασμα από το έργο του Ωριγένη Κατά Κέλσου 2.9]

Αν ήταν θεός, δε θα ήταν δυνατόν ούτε να συρθεί δεμένος ούτε πολύ περισσότερο –αυτός, που θεωρείτο Σωτήρας και Υιός και αγγελιοφόρος του Υψίστου Θεού– να εγκαταλειφθεί και να παραδοθεί από τους συντρόφους του και αυτούς που τον συναναστρέφονταν και τον είχαν σαν δάσκαλό τους μακριά απ' όλους.

✿ Ο Κέλσος είναι φιλόσοφος του 2ου αιώνα μ.Χ. και συγγραφέας του έργου «Αληθής Λόγος». Αν και το

έργο του δεν έφτασε ποτέ σε μας στην αρχική του μορφή, η ανασύνθεσή του σε μεγάλο ποσοστό έγινε μέσα από τη διεξοδική ανασκευή των επιχειρημάτων του Κέλσου, τα οποία παραθέτει ο Ωριγένης στο απολογητικό του έργο «Κατά Κέλσου».

Εξωχριστιανικές μαρτυρίες που επιβεβαιώνουν την ιστορικότητα του Ιησού, εντοπίζονται στα έργα του Σαμαρείτη Θαλλού (Thallus), ο οποίος σε χρονικό που γράφτηκε στη Ρώμη περί το 52 μ.Χ. αναφέρει το σκότος κατά τη Σταύρωση, γεγονός που σώζεται και στη Χρονογραφία του Σέξτου Ιουλίου Αφρικανού (περί το 221 μ.Χ.). Ανάλογες πληροφορίες υπάρχουν στο έργο του Σύρου στωικού φιλοσόφου Mara Bar Sarapion, ο οποίος σε επιστολή μετά το 73 μ.Χ. αναφέρει την καταδί-

κη του Ιησού, καθώς και του αρχαιο-
οδίφη Γάιου Σουητώνιου (69 - μετά
το 120 μ.Χ.).

**Φιλόσοφοι και καλλιτέχνες:
(Μπρυκνέρ, Μπούμπερ, Γκάντι,
Καζαντζάκης, Λειβαδίτης)**

Πασκάλ Μπρυκνέρ, Η άεναη ευφορία

**Θάνατος και ανάσταση: ο γιος
του Θεού πάνω στο σταυρό του
επικυρώνει την τραγικότητα της**

ανθρώπινης ύπαρξης και την ανυψώνει στην υπεράνθρωπη τάξη της ελπίδας και της αγάπης. Τα πάθη του επιτρέπουν έτσι στον κάθε δυστυχισμένο να τα ξαναζήσει στο δικό του επίπεδο και να συμμετάσχει σε ένα θεμελιακό γεγονός που τον ξεπερνάει κατά πολύ. Οφείλει να φορτωθεί τον προσωπικό σταυρό του και να βρει στον Ιησού έναν οδηγό και έναν συμπαραστάτη φίλο.

Πασκάλ Μπρυκνέρ, Το παράδοξο του έρωτα

Τρομερό το αίνιγμα αυτής της εντολής: «Αγάπα τον πλησίον σου ως εαυτόν». Προφανής ο παραλογισμός: είτε αγαπάμε τον εαυτό μας σε βάρος των άλλων, είτε αγαπάμε τους άλλους εις βάρος του εαυτού

μας. Θα έπρεπε λοιπόν να λατρεύουμε ασυγκράτητα τον εαυτό μας για να υπερχειλίζει η αγάπη μας προς τους άλλους.

✿ Ο Πασκάλ Μπρυκνέρ γεννήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 1948 στο Παρίσι. Είναι συγγραφέας και ανήκει στους αποκαλούμενους «νέους Φιλοσόφους» που έγιναν γνωστοί τις δεκαετίες του '70 και του '80. Μεγάλο μέρος του συγγραφικού του έργου είναι αφιερωμένο στην κριτική της γαλλικής κοινωνίας και του πολιτισμού.

Πασκάλ Μπρυκνέρ, Οι δύο τύποι της πίστης

Από τα νιάτα μου αισθανόμουν τον Ιησού ως μεγάλο αδελφό. Το ότι ο Χριστιανισμός τον θεωρούσε και τον θεωρεί και σωτήρα,

μου φαινόταν πάντοτε ένα γεγονός μεγάλης σοβαρότητας, την οποία πρέπει να κατανοήσω για χάρη του και για δική μου χάρη. Αυτά τα αδελφικά και φιλικά αισθήματά μου δυνάμωσαν με τον χρόνο και έγιναν όλο και πιο αγνά, και σήμερα τον βλέπω με πιο δυνατή και πιο αγνή ματιά από ποτέ. Μου είναι πιο βέβαιο από ποτέ ότι του ανήκει μια μεγάλη θέση στην ιστορία της θρησκείας του Ισραήλ.

✿ Ο Μάρτιν Μπούμπερ (1878-1965) ήταν Αυστριακός φιλόσοφος εβραϊκής καταγωγής. Στη φιλοσοφία του τόνιζε την αναγκαιότητα επικοινωνίας Θεού και ανθρώπου. Στο έργο του διακρίνονται επιδράσεις από το θρησκευτικό μυστικισμό, την Παλαιά Διαθήκη, τη σύγχρονη ψυχολογία και τον ορθολογισμό.

Μαχάτμα Γκάντι, Harijan, 12-6-1937, στο M. K. Gandhi, What Jesus means to me

Ο Ιησούς δεν κήρυξε μια νέα θρησκεία, αλλά ένα νέο τρόπο ζωής. Ο Ιησούς είναι αυτός που είπε: «Στη βασιλεία του Θεού δε θα μπει όποιος μου λέει “Κύριε, Κύριε”, αλλά όποιος κάνει το θέλημα του ουράνιου Πατέρα μου.»

Ο Ιησούς έζησε και πέθανε μάταια αν δε μας δίδαξε να ρυθμίζουμε ολόκληρη τη ζωή μας σύμφωνα με τον αιώνιο Νόμο της Αγάπης.

Μαχάτμα Γκάντι, My Visit With Mahatma Gandhi, James E. McEldowney

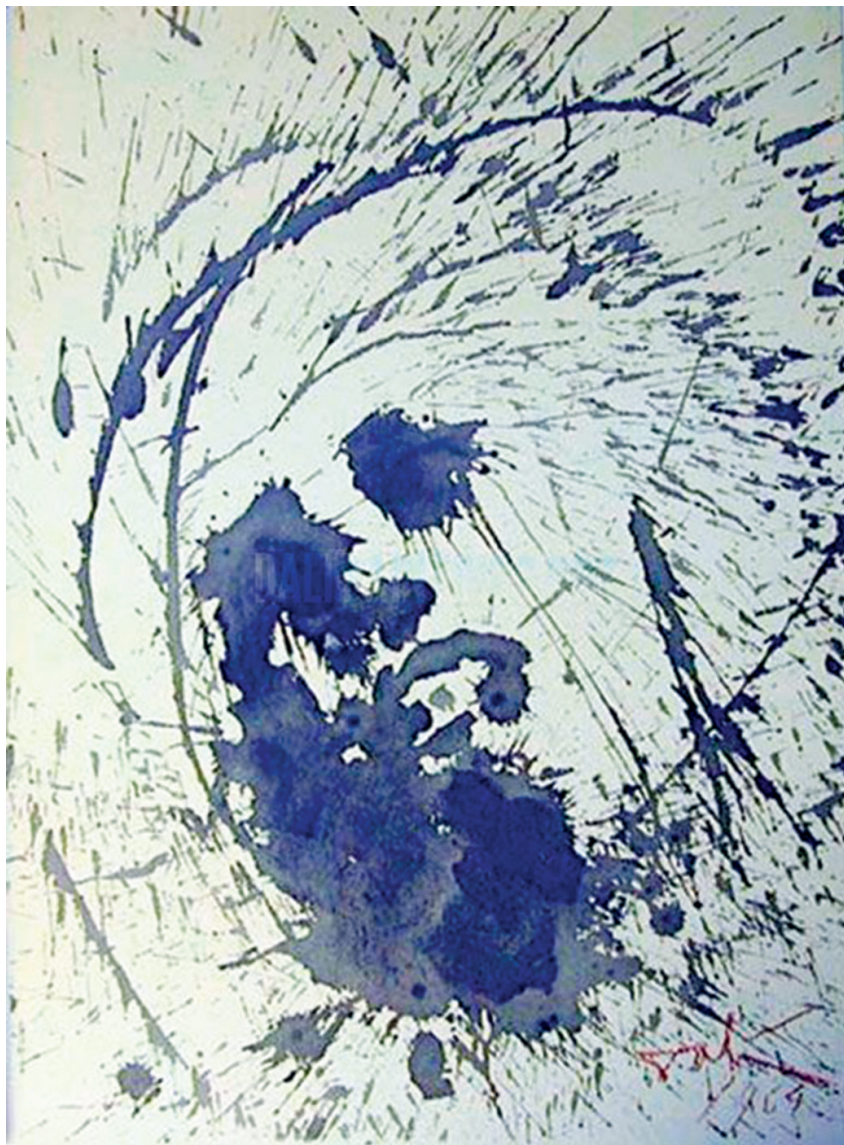
Έχω μεγάλο σεβασμό για τον Χριστιανισμό. Έχω διαβάσει πολλές

φορές την επί του Όρους Ομιλία και έχω κερδίσει πολλά από αυτό. Δεν γνωρίζω κανέναν που να έχει κάνει περισσότερο για την ανθρωπότητα από τον Ιησού. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει τίποτα λάθος με τον Χριστιανισμό, το πρόβλημα είναι με εσάς, τους Χριστιανούς.

✿ Ο Μοχάντας Καραμτσάντ Γκάντι (1869-1948) ήταν Ινδός πολιτικός, στοχαστής, ακτιβιστής και επαναστάτης. Υπήρξε η κεντρική μορφή του εθνικού κινήματος για την ινδική ανεξαρτησία και εμπνευστής της μεθόδου παθητικής αντίστασης χωρίς τη χρήση βίας έναντι των καταπιεστών. Η διδασκαλία του επηρέασε το διεθνές κίνημα για την ειρήνη και μαζί με τον ασκητικό βίο του συνέτειναν στο να καταστεί παγκόσμιο σύμβολο και ορόσημο της

φιλοσοφικής και κοινωνικοπολιτικής διανόησης του 20ού αιώνα.

Νίκος Καζαντζάκης, Πρόλογος, Ο τελευταίος πειρασμός

Η δυαδική υπόσταση του Χριστού στάθηκε για μένα πάντα βαθύ, ανεξερεύνητο μυστήριο· η λαχτάρα, η

τόσο ανθρώπινη, η τόσο υπεράνθρωπη, να φτάσει ο άνθρωπος ως τον Θεό - ή, πιο σωστά: να επιστρέψει ο άνθρωπος στον Θεό και να ταυτιστεί μαζί του· η νοσταλγία αυτή, η τόσο μυστική και συνάμα τόσο πραγματική, άνοιξε μέσα μου πληγές και πηγές μεγάλες. Ποτέ δεν ακολούθησα με τόσο τρόμο την αιματωμένη πορεία του στο Γολγοθά, ποτέ δεν έζησα με τόση ένταση, με τόση κατανόηση κι αγάπη το Βίο και τα Πάθη του Χριστού, όσο τις μέρες και τις νύχτες που έγραφα τον «Τελευταίο Πειρασμό». Γράφοντας την εξομολόγηση ετούτη της αγωνίας και της μεγάλης ελπίδας του ανθρώπου, ήμουν συγκινημένος τόσο που τα μάτια μου βούρκωναν· δεν είχα νιώσει ποτέ με τόση γλύκα, με τόσο πόνο να πέφτει στάλα στάλα το αίμα του Χριστού

στην καρδιά μου. Γιατί ο Χριστός, για ν' ανέβει στην κορυφή της θυσίας, στο Σταυρό, στην κορυφή της εξαϋλώσεως, στον Θεό, πέρασε όλα τα στάδια του αγωνιζόμενου ανθρώπου. Όλα, και γι' αυτό κι ο πόνος του μας είναι τόσο γνώριμος και τον πονούμε, κι η τελική νίκη του μας φαίνεται τόσο και δικιά μας μελλούμενη νίκη. Ό,τι είχε βαθιά ανθρώπινο ο Χριστός μάς βοηθάει να τον καταλάβουμε και να τον αγαπήσουμε και να παρακολουθούμε τα Πάθη του σα να 'ταν δικιά μας πάθη. Αν δεν είχε μέσα του το ζεστό ανθρώπινο στοιχείο, δε θα μπορούσε ποτέ με τόση σιγουράδα και τρυφερότητα να αγγίξει την καρδιά μας και δε θα μπορούσε να γίνει πρότυπο στη ζωή μας. Αγωνιζόμαστε κι εμείς, τον βλέπουμε κι αυτόν να αγωνίζεται και παίρνουμε κουράγιο·

βλέπουμε, δεν είμαστε ολομόναχοι στον κόσμο, αγωνίζεται κι αυτός μαζί μας.

✦ Ο Νίκος Καζαντζάκης (1883-1957) ήταν ένας από τους σημαντικότερους νεοέλληνες στοχαστές και λογοτέχνες. Έγραψε μυθιστορήματα, θεατρικά έργα, ταξιδιωτικά και ποίηση.

Τάσος Λειβαδίτης, Ο αδελφός Ιησούς

Πιστεύω στα δισταχτικά αδέξια βήματα των ταπεινών και στον Χριστό που διασχίζει την Ιστορία.

Ευαγγελισμός

Ήταν βέβαια πάντα λίγο παράξενος, έμενε στο διπλανό δωμάτιο, όμως εκείνη τη νύχτα βγήκε στο δρόμο κρατώντας μια λάμπα, «τι γυρεύεις;» του λέω, «τη Θεοτόκο»

μού λέει –στην ακατάληπτη γλώσσα εκείνων που δίνουν νόημα σε μια εποχή.

Η γέννηση

Έν' άλλο βράδυ τον άκουσα να κλαίει δίπλα. Χτύπησα την πόρτα και μπήκα. Μου 'δειξε πάνω στο κομοδίνο ένα μικρό ξύλινο σταυρό. «Είδες, μου λέει, γεννήθηκε η ευσπλαχνία». Έσκυψα τότε το κεφάλι κι έκλαψα κι εγώ, γιατί θα περνούσαν αιώνες και αιώνες και δε θα 'χαμε να πούμε τίποτα ωραιότερο απ' αυτό.

Η ταφή

Πέθανε ύστερα από λίγες μέρες. Τον θάψαμε στην άκρη ενός παλιού κοιμητηρίου, δυο άνθρωποι όλοι κι όλοι κι ένα περαστικό αδέσποτο σκυλί που είχε σταθεί και μας κοιτούσε. Έβρεχε. Έτσι, κάθε που βλέπω

τώρα ένα σκυλί, ξέρω κατά πού πέφτει η Παράδεισος.

Η ανάληψη

Πέρασαν μήνες. Το δωμάτιο δίπλα έμενε άδειο. Ώσπου ήρθε ένας νέος ενοικιαστής. Δεν είχα δει ποτέ το πρόσωπό του, άκουγα μόνο, μέρα νύχτα, αδιάκοπα τα βήματά του στην κάμαρα. «Αυτός θα πηγαίνει πολύ μακριά», σκεφτόμουν. Τέλος, ένα βράδυ τα βήματα σταμάτησαν. «Επιτέλους, έφτασε», είπα μέσα μου με ανακούφιση. Το άλλο πρωί έμαθα ότι έφυγε – γιατί, βέβαια, Θεέ μου, κάπου θα υπάρχει ένας κόσμος καλύτερος...

Τάσος Λειβαδίτης, Την πόρτα ανοίγω το βράδυ

Την πόρτα ανοίγω το βράδυ, |
τη λάμπα κρατώ ψηλά,
να δούνε της γης οι θλιμμένοι, |
να 'ρθούνε, να βρουν συντροφιά.
Να βρούνε στρωμένο τραπέζι, |
σταμνί για να πει ο καημός
κι ανάμεσά μας θα στέκει |
ο πόνος, του κόσμου αδερφός.
Να βρούνε γωνιά ν' ακουμπήσουν, |
σκαμνί για να κάτσει ο τυφλός
κι εκεί καθώς θα μιλάμε |
θα 'ρθει συντροφιά κι ο Χριστός.

✿ Ο Τάσος Λειβαδίτης (1922-1988)
ήταν σημαντικός Έλληνας ποιητής.
Γεννήθηκε και πέθανε στην Αθήνα.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

 Έρευνα: Συγκεντρώστε γνώμες μαθητών του σχολείου για τον Ιησού και παρουσιάστε τις στην τάξη.

 Διάδρομος συνείδησης για πρόσωπα των διηγήσεων (Πιλάτος, Νικόδημος).

ΙΙ. Ο Ιησούς Χριστός στην Καινή Διαθήκη

Το κήρυγμα στη Ναζαρέτ

Λκ 4, 14-21

Ο Ιησούς επέστρεψε γεμάτος με τη δύναμη του Πνεύματος στη Γαλιλαία και η φήμη του διαδόθηκε σε όλα τα περίχωρα. Δίδασκε στις

34 / 38 - 39

συναγωγές τους και τον τιμούσαν όλοι. Ύστερα ήρθε στη Ναζαρέτ, όπου είχε μεγαλώσει. Το Σάββατο πήγε όπως συνήθιζε στη συναγωγή και σηκώθηκε να διαβάσει τις Γραφές. Του έδωσαν το χειρόγραφο με τα λόγια του προφήτη Ησαΐα.

Ο Ιησούς το ξετύλιξε και βρήκε το σημείο όπου ήταν γραμμένο το εξής: Το Πνεύμα του Κυρίου με κατέχει, γιατί ο Κύριος με έχρισε και μ'έστειλε ν' αναγγείλω το χαρμόσυνο μήνυμα στους φτωχούς, να θεραπεύσω τους συντριμμένους ψυχικά. Στους αιχμαλώτους να κηρύξω απελευθέρωση και στους τυφλούς ότι θα βρουν το φως τους, να φέρω λευτεριά στους τσακισμένους, να αναγγείλω του καιρού τον ερχομό που ο Κύριος θα φέρει τη σωτηρία στο λαό του. Ύστερα τύλιξε το χειρόγραφο, το έδωσε στον υπηρέτη και κάθισε.

Τα μάτια όλων στη συναγωγή ήταν προσηλωμένα πάνω του. Άρχισε τότε να τους λέει: «Σήμερα βρίσκει την εκπλήρωσή της η προφητεία που μόλις ακούσατε».

Ο Μεσσίας που ανήγγειλαν οι Προφήτες

Ησ 11, 1-10

Ένα κλωνάρι θα φυτρώσει απ' τον κορμό του Ιεσσαί κι ένα κλαδί θα ξεπροβάλει από τις ρίζες του. Πάνω του θ' αναπαύεται το Πνεύμα του Κυρίου, το πνεύμα αυτό που θα του δίνει σοφία και σύνεση, την ικανότητα ν' αποφασίζει, τη δύναμη να εκτελεί, τη γνώση του Κυρίου, τον σεβασμό στον Κύριο. Η πιο μεγάλη του ευχαρίστηση θα 'ναι να σέβεται τον Κύριο. Τίποτα δε θα κρίνει

απ' τα φαινόμενα ούτε θ' αποφασίζει απ' τα λεγόμενα. Αλλά θα κρίνει με δικαιοσύνη τους φτωχούς και θα υπερασπίζεται μ' ευθύτητα τους ταπεινούς της χώρας. Χάρη στις αυστηρές του εντολές στη χώρα θα κρατά την τάξη και με την κρίση του θα θανατώνονται οι ασεβείς. Η δικαιοσύνη κι η πιστότητα θα 'ναι γι' αυτόν σαν το ζωνάρι που τυλίγει τη μέση του. Τότε θα κάθεται ο λύκος παρέα με το αρνί και θα κοιμάται ο πάνθηρας με το κατσίκι αντάμα. Το μοσχαράκι και το λιονταρόπουλο θα βόσκουνε μαζί κι ένα μικρό παιδί θα τα οδηγάει. Η αγελάδα κι η αρκούδα την ίδια θα 'χουνε βοσκή και τα μικρά τους το ίδιο το λημέρι· το λιοντάρι θα τρέφεται καθώς το βόδι με άχυρο. Το βρέφος άφοβα θα παίζει στη φωλιά της έχιδνας, το νήπιο

που μόλις αποκόπηκε από της μάνας του το γάλα θ' απλώνει το χεράκι του στης κόμπρας τη σπηλιά. Κανένας δε θα προξενεί στον άλλον βλάβη ούτε κακό πουθενά στ' όρος το άγιο του Θεού, γιατί η γνώση του Κυρίου τη χώρα θα σκεπάζει όπως σκεπάζουν τα νερά τη θάλασσα. Σαν έρθει εκείνη η μέρα, το βλαστάρι από τη ρίζα του Ιεσσαί εκεί θα στέκεται για τους λαούς σημαία. Τα έθνη θα 'ρχονται να του ζητάνε συμβουλή και κατοικία του θα είναι η δόξα του Κυρίου.

Προσδοκίες του αρχαίου ελληνικού κόσμου

Η προσδοκία της έλευσης ενός θεού λυτρωτή εντοπίζεται και στα έργα των αρχαίων κλασικών συγγραφέων. Στο έργο «Προμηθέας

Δεσμώτης» του Αισχύλου, ο Προμηθέας –ενώ βρισκόταν φυλακισμένος στον Καύκασο– προλέγει ότι ο λυτρωτής από τα βάσανά του θα γεννηθεί από την παρθένο Ιώ και τον Θεό (στιχ. 772, 834, 848). Αυτός ο θεάνθρωπος θα καταλύσει την εξουσία των παλαιών θεών και θα αφανίσει αυτούς και τη δύναμή τους (στιχ. 908, 920). Στο τέλος του έργου ο Αισχύλος, διά στόματος του Ερμή, προλέγει στον Προμηθέα: «Τέρμα στον πόνο αυτό μην καρτερείς, πριν κάποιος θεός τις συμφορές σου να σηκώσει και στον ανήλιαγο Άδη αντί για σένα στους άφεγγους κατέβει του Ταρτάρου βυθούς» (Αισχύλου, Προμηθέας Δεσμώτης, στιχ. 1026). Μερικά χρόνια αργότερα, στο έργο του Πλάτωνα «Απολογία του Σωκράτη», επαναλαμβάνεται

η προσδοκία ενός θεού σωτήρα. Ο Σωκράτης στην απολογία του λέει: «την υπόλοιπη ζωή σας θα την περάσετε σε πνευματικό λήθαργο, εάν ο Θεός δε στείλει κάποιον άλλον προς εσάς, φροντίζοντας για σας.» (Πλάτωνος, Απολογία Σωκράτους 18, 31Α). Τέλος, αξίζει να θυμηθούμε πως ο Απόστολος Παύλος, όταν ήρθε στην Αθήνα το 50 μ.Χ. για να κηρύξει τον Χριστιανισμό (Πραξ 17,22-23), «στάθηκε στη μέση του Αρείου Πάγου και είπε: Αθηναίοι! Σας βλέπω ευλαβέστατους από κάθε άποψη. Πράγματι, ενώ περιδιάβαζα την πόλη σας και έβλεπα τους ιερούς σας τόπους, βρήκα ανάμεσα σ' αυτούς κι ένα βωμό, με την επιγραφή στον Άγνωστο Θεό. Αυτόν, λοιπόν, που εσείς λατρεύετε χωρίς να τον γνωρίζε-

τε, αυτόν εγώ τώρα σας τον κάνω γνωστό».

Ο μοναδικός διδάσκαλος

**Τρία χρόνια έδρασε ο Ιησούς.
Έπραττε και δίδασκε ακούραστα.
Ο Ιησούς ως δάσκαλος αναζητούσε
τους ανθρώπους περιοδεύοντας.
Τους μιλούσε για τη Βασιλεία του**

Θεού στη γλώσσα που καταλάβαιναν. Ο Ιησούς δίδασκε παντού. Τον ακολουθούσαν πλήθη ανθρώπων, άνδρες και γυναίκες. Μαθητές του ήταν όλοι όσοι ήθελαν, χωρίς διακρίσεις –αντίθετα με τους Γραμματείς που δίδασκαν σε ειδικούς χώρους, κυρίως στον Ναό και στις συναγωγές, σε ορισμένους μόνο ανθρώπους και δε δέχονταν μαθήτριες. Κατά τη διδασκαλία του αναφερόταν στις Γραφές. Έλεγε, όμως, δικά του πράγματα, καινούρια και πρωτάκουστα. Οι αλήθειες ζωής που δίδασκε εντυπωσίαζαν, άγγιζαν την ύπαρξη των ανθρώπων και προκαλούσαν αλλαγές στη ζωή τους.

Λκ 19, 47-48

Κάθε μέρα δίδασκε στο ναό, οι αρχιερείς όμως, οι γραμματείς και οι προύχοντες του λαού ζητούσαν ευκαιρία να τον εξοντώσουν. Δεν έβρισκαν όμως τον τρόπο, γιατί όλος ο λαός, όταν τον άκουγε, κρεμόταν από τα χείλη του.

Μκ 1, 21-22

Έρχονται στην Καπερναούμ, κι αμέσως το Σάββατο ο Ιησούς μπήκε στη συναγωγή και δίδασκε. Οι άνθρωποι έμεναν κατάπληκτοι από τη διδασκαλία του, γιατί τους δίδασκε με αυθεντία κι όχι όπως δίδασκαν οι γραμματείς.

Επί του Όρους Ομιλία, Μτ 5-7

Μακαρισμοί, Μτ 5, 1-12

Όταν ο Ιησούς είδε τα πλήθη ανέβηκε στο όρος, κάθισε, και οι μαθητές του ήρθαν κοντά του. Τότε εκείνος άρχισε να τους διδάσκει μ' αυτά τα λόγια:

«Μακάριοι όσοι νιώθουν τον εαυτό τους φτωχό μπροστά στο Θεό, γιατί δική τους είναι η βασιλεία του Θεού.

Μακάριοι όσοι θλίβονται για τις αμαρτίες τους και για το κακό που κυριαρχεί στον κόσμο, γιατί αυτοί θα παρηγορηθούν από το Θεό.

Μακάριοι όσοι φέρονται με πρα-

ότητα στους άλλους, γιατί αυτοί θα κληρονομήσουν τη γη της επαγγελίας.

Μακάριοι όσοι πεινούν και διψούν για την επικράτηση του θελήματος του Θεού, γιατί ο Θεός θα ικανοποιήσει την επιθυμία τους.

Μακάριοι όσοι δείχνουν έλεος στους άλλους, γιατί σ' αυτούς θα δείξει ο Θεός το έλεός του.

Μακάριοι όσοι έχουν καθαρή καρδιά, γιατί αυτοί θα δουν το πρόσωπο του Θεού.

Μακάριοι όσοι φέρνουν την ειρήνη στους ανθρώπους, γιατί αυτοί θα ονομαστούν παιδιά του Θεού.

Μακάριοι όσοι διώκονται για την επικράτηση του θελήματος του Θεού, γιατί σ' αυτούς ανήκει η βασιλεία του Θεού.

Μακάριοι είστε όταν σας χλευάζουν και σας καταδιώξουν και σας

κακολογήσουν με κάθε ψεύτικη κατηγορία εξαιτίας μου.

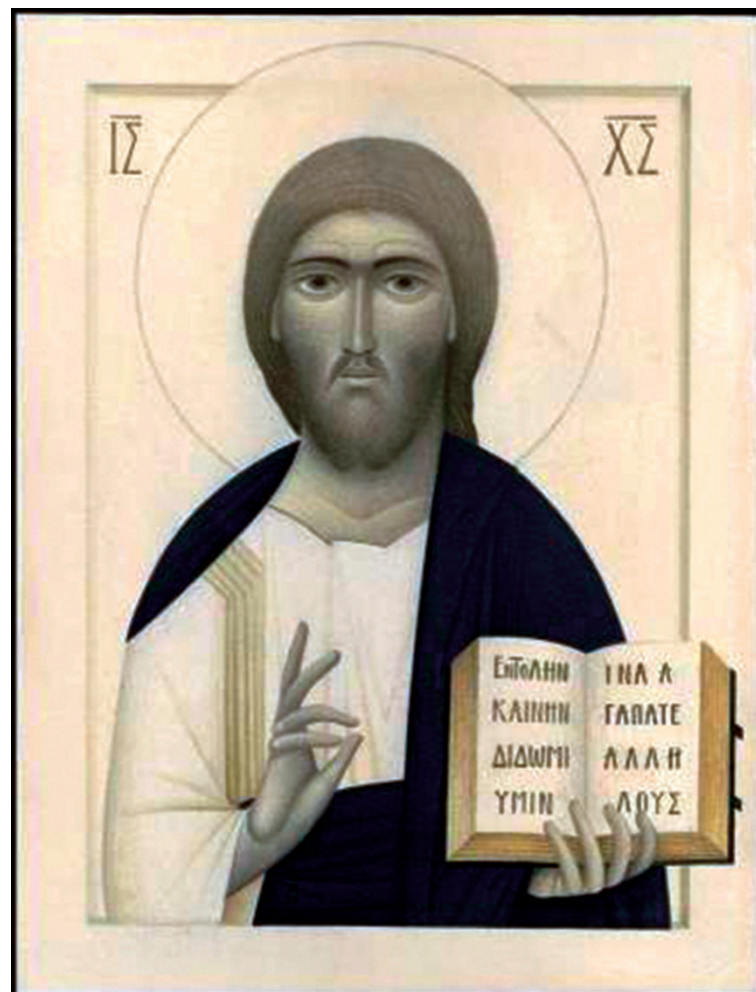
Να αισθάνεστε χαρά και αγαλλίαση, γιατί θ' ανταμειφθείτε με το παρπάνω στους ουρανούς. Έτσι καταδίωξαν και τους προφήτες πριν από σας».

Η αληθινή ελεημοσύνη, Μτ 6, 1-4

Να προσέχετε την ελεημοσύνη σας, να μη γίνεται μπροστά στους ανθρώπους, με σκοπό να σας επιδοκιμάσουν. Γιατί αν γίνεται έτσι, μην περιμένετε ανταμοιβή από τον ουράνιο Πατέρα σας. Όταν κάνεις ελεημοσύνη, μην το διατυμπανίσεις, όπως κάνουν οι υποκριτές στις συναγωγές και στους δρόμους, για να τους τιμήσουν οι άνθρωποι· σας βεβαιώνω πως αυτή η τιμή είναι όλη κι όλη η ανταμοιβή τους.

Εσύ, αντίθετα, όταν δίνεις ελεημοσύνη, ας μην ξέρει ούτε το αριστερό σου χέρι τι κάνει το δεξί σου, για να 'ναι αληθινά κρυφή η ελεημοσύνη σου. Κι ο Πατέρας σου, που βλέπει τις κρυφές πράξεις, θα σε ανταμείψει φανερά.

Η αγάπη για τον πλησίον, Μτ 5, 43-48

47 / 41 - 42

Έχετε ακούσει πως δόθηκε η εντολή: «Να αγαπήσεις τον πλησίον σου και να μισήσεις τον εχθρό σου». Εγώ όμως σας λέω: Να αγαπάτε τους εχθρούς σας, να δίνετε ευχές σ' αυτούς που σας δίνουν κατάρες, να ευεργετείτε αυτούς που σας μισούν, και να προσεύχεστε γι' αυτούς που σας κακομεταχειρίζονται και σας καταδιώκουν. Έτσι θα γίνετε παιδιά του ουράνιου Πατέρα σας, γιατί αυτός ανατέλλει τον ήλιο του για κακούς και καλούς και στέλνει τη βροχή σε δικαίους και αδίκους. Γιατί, αν αγαπήσετε μόνο όσους σας αγαπούν, ποια αμοιβή περιμένετε από τον Θεό; Το ίδιο δεν κάνουν κι οι τελώνες; Κι αν χαιρετάτε μόνο τους φίλους σας, τι παραπάνω κάνετε από τους άλλους; Μήπως και οι τελώνες το ίδιο δεν

κάνουν; Να γίνετε, λοιπόν, κι εσείς τέλειοι, όπως τέλειος είναι και ο Πατέρας σας ο ουράνιος.

Η αληθινή προσευχή, Μτ 6, 5-8

Κι όταν προσεύχεσαι, να μην είσαι σαν τους υποκριτές, που τους αρέσει να στέκονται και να προσεύχονται στις συναγωγές και στα σταυροδρόμια, για να κάνουν καλή εντύπωση στους ανθρώπους· σας βεβαιώνω πως αυτή είναι όλη κι όλη η ανταμοιβή τους. Εσύ, αντίθετα, όταν προσεύχεσαι, πήγαινε στο πιο απόμερο δωμάτιο του σπιτιού σου, κλείσε την πόρτα σου και προσευχήσου εκεί κρυφά στον Πατέρα σου· κι ο Πατέρας σου, που βλέπει τις κρυφές πράξεις, θα σε ανταμείψει φανερά. Όταν προσεύχεστε, μη

φλυαρείτε όπως οι ειδωλολάτρες, που νομίζουν ότι με την πολυλογία τους θα εισακουστούν. Μη γίνετε όμοιοι μ' αυτούς· γιατί ο Πατέρας σας ξέρει από τι έχετε ανάγκη, προτού ακόμα του το ζητήσετε.

Η Κυριακή Προσευχή, Μτ 6, 9-13

Εσείς, λοιπόν, έτσι να προσεύχεστε:

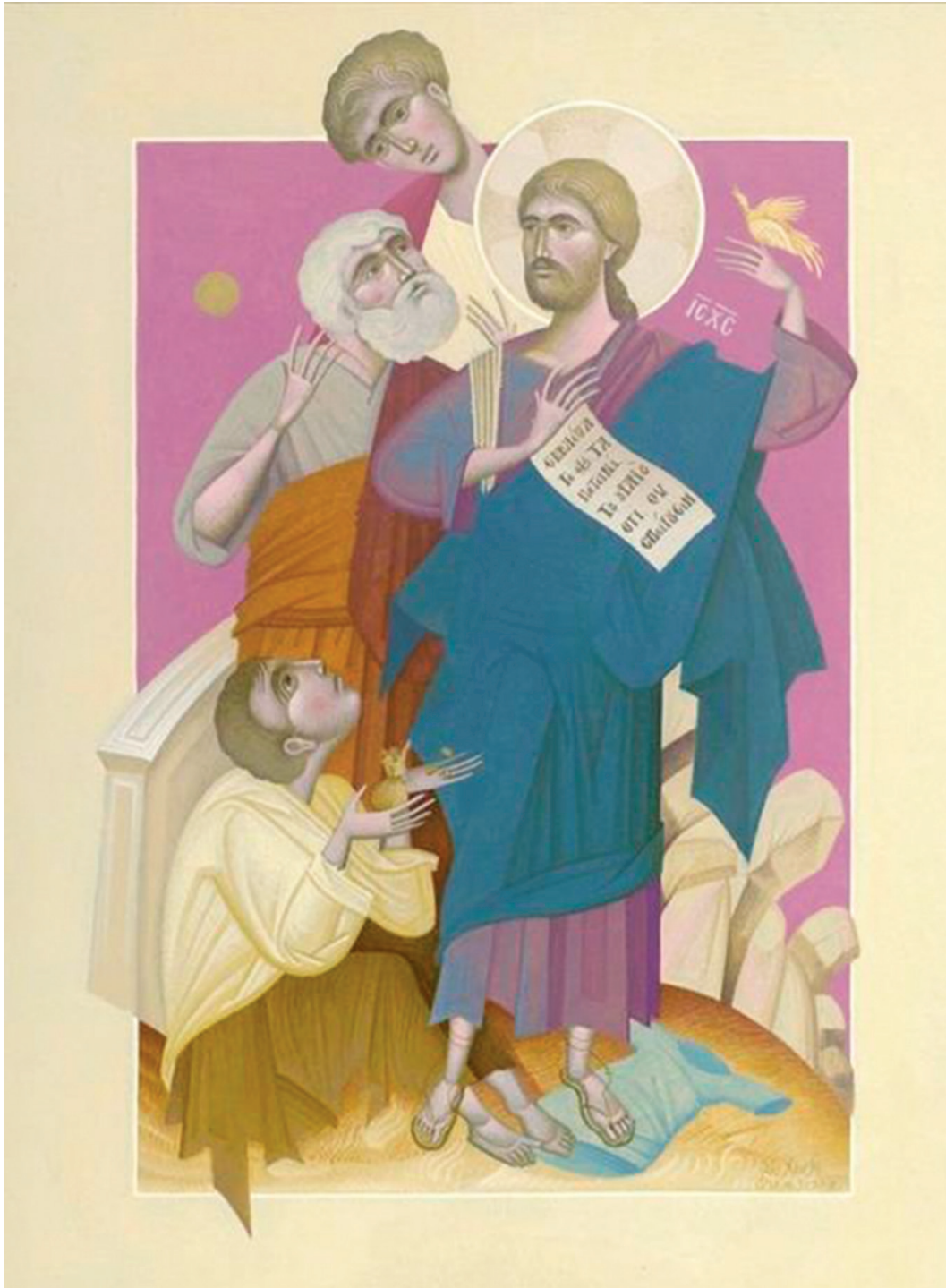
«Πατέρα μας, που βρίσκεσαι στους ουρανούς, κάνε να σε δοξάσουν όλοι ως Θεό, να έρθει η βασιλεία σου· να γίνει το θέλημά σου και από τους ανθρώπους, όπως γίνεται από τις ουράνιες δυνάμεις. Δώσε μας σήμερα τον απαραίτητο για τη ζωή μας άρτο. Και χάρισέ μας τα χρέη των αμαρτιών μας,

όπως κι εμείς τα χαρίζουμε
στους δικούς μας οφειλέτες.
Και μη μας αφήσεις να πέσουμε σε
πειρασμό,
αλλά γλίτωσέ μας από τον πονηρό.
Γιατί σ' εσένα ανήκει παντοτινά η
βασιλεία, η δύναμη
και η δόξα. Αμήν.»

Ο αληθινός θησαυρός, Μτ 6, 19-21

Μη μαζεύετε θησαυρούς πάνω
στη γη, όπου τους αφανίζει ο σκό-
ρος και η σκουριά, κι όπου οι κλέ-
φτες κάνουν διαρρήξεις και τους
κλέβουν. Αντίθετα, να μαζεύετε θη-
σαυρούς στον ουρανό, όπου δεν
τους αφανίζουν ούτε ο σκόρος ούτε
η σκουριά, κι όπου οι κλέφτες δεν
κάνουν διαρρήξεις και δεν τους κλέ-
βουν. Γιατί όπου είναι ο θησαυρός
σας εκεί θα είναι και η καρδιά σας.

Το άγχος για τη ζωή, Μτ 6, 25-33

Γι' αυτό, λοιπόν, σας λέω: Μη μεριμνάτε για τη ζωή σας, τι θα φάτε και τι θα πιείτε, ούτε για το σώμα

σας, τι θα ντυθείτε. Η ζωή δεν είναι σπουδαιότερη από την τροφή; Και το σώμα δεν είναι σπουδαιότερο από το ντύσιμο; Κοιτάξτε τα πουλιά που δεν σπέρνουν ούτε θερίζουν ούτε συνάζουν αγαθά σε αποθήκες, κι όμως ο ουράνιος Πατέρας σας τα τρέφει· εσείς δεν αξίζετε πολύ περισσότερο απ' αυτά; Κι έπειτα, ποιος από σας μπορεί με το άγχος του να προσθέσει έναν πήχη στο ανάστημά του; Και γιατί τόσο άγχος για το ντύσιμό σας; Ας σας διδάξουν τα αγριόκρινα πώς μεγαλώνουν· δεν κοπιάζουν ούτε γνέθουν· κι όμως, σας βεβαιώνω πως ούτε ο Σολομών σ' όλη του τη μεγαλοπρέπεια δεν ντυνόταν όπως ένα από αυτά. Αν όμως ο Θεός ντύνει έτσι το αγριόχορτο, που σήμερα υπάρχει κι αύριο θα το ρίξουν στη φωτιά, δε θα φροντίσει πολύ περισσότερο

για σας, ολιγόπιστοι; Μην έχετε, λοιπόν, άγχος και μην αρχίσετε να λέτε «τι θα φάμε;» ή «τι θα πιούμε;» ή «τι θα ντυθούμε;», γιατί για όλα αυτά αγωνιούν όσοι δεν εμπιστεύονται το Θεό· ο ουράνιος όμως Πατέρας σας ξέρει καλά ότι έχετε ανάγκη απ' όλα αυτά. Γι' αυτό πρώτα απ' όλα να επιζητείτε τη βασιλεία του Θεού και την επικράτηση του θελήματός του, κι όλα αυτά θα ακολουθήσουν.

Η κατάκριση, Μτ 7, 1-5

Μην κρίνετε τους συνανθρώπους σας, για να μην σας κρίνει κι εσάς ο Θεός. Με το κριτήριο που κρίνετε θα κριθείτε, και με το μέτρο που μετράτε θα μετρηθείτε. Πώς μπορείς και βλέπεις το σκουπιδάκι στο μάτι του αδερφού σου και δε νιώθεις

ένα ολόκληρο δοκάρι στο δικό σου μάτι; Ή πώς θα πεις στον αδερφό σου «άφησέ με να σου βγάλω το σκουπιδάκι από το μάτι σου», όταν έχεις ένα ολόκληρο δοκάρι στο δικό σου μάτι; Υποκριτή! Βγάλε πρώτα από το μάτι σου το δοκάρι, και τότε θα δεις καθαρά και θα μπορέσεις να βγάλεις το σκουπιδάκι από το μάτι του αδερφού σου.

Ο χρυσός κανόνας, Μτ 7, 12

Όλα όσα θέλετε να σας κάνουν οι άλλοι άνθρωποι, αυτά να τους κάνετε κι εσείς· σ' αυτό συνοψίζονται ο νόμος και οι προφήτες.

Ο αληθινός μαθητής, Μτ 7, 21-23

Στη βασιλεία του Θεού δε θα μπει όποιος μου λέει «Κύριε, Κύριε», αλλά όποιος κάνει το θέλημα του

ουράνιου Πατέρα μου. Την ημέρα της κρίσεως πολλοί θα μου πουν: «Κύριε, Κύριε, δεν προφητέψαμε στο όνομά σου; Δε διώξαμε δαιμόνια στο όνομά σου; Δεν κάναμε τόσα θαύματα στο όνομά σου;» Και τότε θα τους πω κι εγώ: «Ποτέ δεν σας ήξερα· φύγετε μακριά μου, εσείς που αντιστρατεύεστε το νόμο του Θεού».

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ✦ Μετασχηματίστε τα βιβλικά κείμενα (π.χ. σε είδηση εφημερίδας, αστυνομική αναφορά, επιστολή κ.ά.).
- ✦ Επίλυση προβλήματος: «Εγώ ειμί η Οδός, η Αλήθεια και η Ζωή» (Ιω 14, 6). Επαληθεύστε τον ισχυ-

ρισμό του Ιησού στα κείμενα που επεξεργαστήκατε.

✿ «Κείμενά μου – θησαυροί μου»: επιλογή κειμένων που επεξεργαστήκατε και σχετίζονται με σπουδαία σύγχρονα ζητήματα (προσωπικά και κοινωνικά).

Οι παραβολές του Ιησού

Ο Ιησούς συχνά μιλούσε με παραβολές. Μ' αυτές φανέρωσε νέες και μοναδικές αλήθειες για τον Θεό, τον άνθρωπο και τον συνάνθρωπο.

α. Τι είναι και τι φανερώνουν οι παραβολές;

Οι παραβολές είναι διηγήσεις επινοημένων ιστοριών από την καθημερινή ζωή, παράξενες και μοναδικές, που φανερώνουν με παραστατικό και εντυπωσιακό τρόπο η

καθεμιά κάτι ξεχωριστό για τη Βασιλεία του Θεού. Όποιοι τις ακούν ή τις μελετούν, καταλαβαίνουν ποια είναι η πρόταση ζωής που παρουσίασε ο Χριστός στους ανθρώπους.
β. Γιατί ο Ιησούς δίδασκε με παραβολές;

Αυτός ήταν ο καλύτερος τρόπος για να διδάξει τις νέες, πρωτάκουστες και ανατρεπτικές αλήθειες ζωής της Βασιλείας του Θεού, ώστε να τον καταλάβουν όλοι. Οι αφηρημένες ιδέες και τα θεωρητικά πράγματα ήταν -και είναι συνήθως- μόνον για λίγους. Οι ακροατές εντύπωναν βαθιά μέσα τους τις αλήθειες που φανέρωναν αυτές οι απλές ιστορίες και δεν τις ξεχνούσαν ποτέ.

Φανερώνει τον Θεό ως Πατέρα που συγχωρεί τα παιδιά του

Η παραβολή του σπλαχνικού Πατέρα, Λκ 15, 11-32

Τους είπε επίσης ο Ιησούς: «Κάποιος άνθρωπος είχε δύο γιους. Ο μικρότερος απ' αυτούς είπε στον

59 / 44 - 45

πατέρα του: πατέρα, δώσε μου το μερίδιο της περιουσίας που μου αναλογεί· κι εκείνος τους μοίρασε την περιουσία. Ύστερα από λίγες μέρες ο μικρότερος γιος τα μάζεψε όλα κι έφυγε σε χώρα μακρινή. Εκεί σκόρπισε την περιουσία του κάνοντας άσωτη ζωή. Όταν τα ξόδεψε όλα, έτυχε να πέσει μεγάλη πείνα στη χώρα εκείνη, και άρχισε κι αυτός να στερείται. Πήγε λοιπόν κι έγινε εργάτης σε έναν από τους πολίτες εκείνης της χώρας, ο οποίος τον έστειλε στα χωράφια του να βόσκει χοίρους. Έφτασε στο σημείο να θέλει να χορτάσει με τα ξυλοκέρατα που έτρωγαν οι χοίροι, αλλά κανένας δεν του έδινε. Τελικά συνήλθε και είπε: Πόσοι εργάτες του πατέρα μου έχουν περίσσιο ψωμί, κι εγώ εδώ πεθαίνω της πείνας! Θα σηκωθώ και θα πάω στον πατέρα μου και θα του

πω: Πατέρα, αμάρτησα στο Θεό και σ' εσένα· δεν είμαι άξιος πια να λέγομαι γιος σου· κάνε με σαν έναν από τους εργάτες σου. Σηκώθηκε, λοιπόν, και ξεκίνησε να πάει στον πατέρα του.

Ενώ ήταν ακόμη μακριά, τον είδε ο πατέρας του, τον σπλαχνίστηκε, έτρεξε, τον αγκάλιασε σφιχτά και τον καταφιλούσε. Τότε ο γιος του τού είπε: Πατέρα, αμάρτησα στο Θεό και σ' εσένα και δεν αξίζω να λέγομαι παιδί σου. Ο πατέρας όμως γύρισε στους δούλους του και τους διέταξε: Βγάλτε γρήγορα την καλύτερη στολή και ντύστε τον· φορέστε του δαχτυλίδι στο χέρι και δώστε του υποδήματα. Φέρτε το σιτευτό μοσχάρι και σφάξτε το να φάμε και να ευφρανθούμε, γιατί αυτός ο γιος μου ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε. Έτσι

άρχισαν να ευφραίνονται.

Ο μεγαλύτερος γιος του βρισκόταν στο χωράφι· και καθώς ερχόταν και πλησίαζε στο σπίτι, άκουσε μουσικές και χορούς. Φώναξε, λοιπόν, έναν από τους υπηρέτες και ρώτησε να μάθει τι συμβαίνει. Εκείνος του είπε: γύρισε ο αδερφός σου, κι ο πατέρας σου έσφαξε το σιτευτό μοσχάρι, γιατί του ήρθε πίσω γερός. Αυτός τότε θύμωσε και δεν ήθελε να μπει μέσα. Ο πατέρας του βγήκε και τον παρακαλούσε, εκείνος όμως του αποκρίθηκε: Εγώ τόσα χρόνια σού δουλεύω και ποτέ δεν παράκουσα καμιά εντολή σου· κι όμως σ' εμένα δεν έδωσες ποτέ ένα κατσίκι για να ευφρανθώ με τους φίλους μου. Όταν όμως ήρθε αυτός ο γιος σου, που κατασπατάλησε την περιουσία σου με πόρνες, έσφαξες για χάρη του το σιτευτό μοσχάρι. Κι

ο πατέρας του τού απάντησε: Παιδί μου, εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου κι ό,τι είναι δικό μου είναι και δικό σου. Έπρεπε όμως να ευφρανθούμε και να χαρούμε, γιατί ο αδερφός σου αυτός ήταν νεκρός κι αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε».

Δίπλα σε όλους χωρίς καμιά διάκριση.

Αποδέχεται και συνομιλεί χωρίς διακρίσεις με άντρες και γυναίκες

Διάλογος με τη Σαμαρείτισσα, Ιω 4, 1-42

Όταν λοιπόν έμαθε ο Κύριος ότι οι Φαρισαίοι πληροφορήθηκαν πως ο Ιησούς αποκτά περισσότερους οπαδούς από τον Ιωάννη και τους βαφτίζει –αν και ο ίδιος ο Ιησούς δε βάφτιζε αλλά οι μαθητές του– άφησε

την Ιουδαία κι έφυγε πάλι για τη Γαλιλαία. Έπρεπε όμως να περάσει από τη Σαμάρεια. Έφτασε έτσι σε μια πόλη της Σαμάρειας που λεγόταν Συχάρ, κοντά στο χωράφι που είχε δώσει ο Ιακώβ στο γιο του τον Ιωσήφ. Εκεί βρισκόταν το πηγάδι του Ιακώβ. Ο Ιησούς, κουρασμένος από την πεζοπορία, κάθισε κοντά στο πηγάδι· ήταν γύρω στο μεσημέρι.

Οι μαθητές του είχαν πάει στην πόλη ν' αγοράσουν τρόφιμα. Έρχεται τότε μια γυναίκα από τη Σαμάρεια να βγάλει νερό. Ο Ιησούς της λέει: «Δώσε μου να πιω». Εκείνη τού απάντησε: «Εσύ είσαι Ιουδαίος κι εγώ Σαμαρείτισσα. Πώς μπορείς να μου ζητάς να σου δώσω νερό να πιεις;» –επειδή οι Ιουδαίοι αποφεύγουν κάθε επικοινωνία με τους Σαμαρείτες. Ο Ιησούς της απάντη-

σε: «Αν ήξερες τη δωρεά του Θεού και ποιος είν' αυτός που σου λέει “δώσε μου να πιω”, τότε εσύ θα του ζητούσες κι εκείνος θα σου έδινε ζωντανό νερό». Του λέει η γυναίκα: «Κύριε, εσύ δεν έχεις ούτε καν κουβά, και το πηγάδι είναι βαθύ· από πού, λοιπόν, το 'χεις το τρεχούμενο νερό; Αυτό το πηγάδι μάς το χάρισε ο προπάτοράς μας ο Ιακώβ· ήπια απ' αυτό ο ίδιος και οι γιοι του και τα ζωντανά του. Μήπως εσύ είσαι ανώτερος απ' αυτόν;» Ο Ιησούς της απάντησε: «Όποιος πίνει απ' αυτό το νερό θα διψάσει πάλι· όποιος όμως πει από το νερό που θα του δώσω εγώ δε θα διψάσει ποτέ, αλλά το νερό που θα του δώσω θα γίνει μέσα του μια πηγή που θ' αναβλύζει νερό ζωής αιώνιας». Του λέει η γυναίκα: «Κύριε, δώσε μου αυτό το νερό για να μη διψάω, κι ούτε να

έρχομαι έως εδώ για να το παίρνω».

Τότε ο Ιησούς της είπε: «Πήγαινε να φωνάξεις τον άντρα σου κι έλα εδώ». «Δεν έχω άντρα», απάντησε η γυναίκα. Ο Ιησούς της λέει: «Σωστά είπες, “δεν έχω άντρα”· γιατί πέντε άντρες πήρες κι αυτός που μαζί του τώρα ζεις δεν είναι άντρας σου· αυτό που είπες είναι αλήθεια». Του λέει η γυναίκα: «Κύριε, βλέπω ότι εσύ είσαι προφήτης· οι προπάτορές μας λάτρεψαν το Θεό σ’ αυτό το βουνό· εσείς όμως λέτε ότι στα Ιεροσόλυμα βρίσκεται ο τόπος όπου πρέπει κανείς να τον λατρεύει». «Πίστεψέ με, γυναίκα», της λέει τότε ο Ιησούς, «είναι κοντά ο καιρός που δεν θα λατρεύετε τον Πατέρα ούτε σ’ αυτό το βουνό ούτε στα Ιεροσόλυμα. Εσείς οι Σαμαρείτες λατρεύετε αυτό που δεν ξέρετε· εμείς

όμως λατρεύουμε αυτό που ξέρουμε, γιατί η σωτηρία έρχεται στον κόσμο από τους Ιουδαίους. Είναι όμως κοντά ο καιρός, ήρθε κιόλας, που οι πραγματικοί λάτρεις θα λατρεύσουν τον Πατέρα με τη δύναμη του Πνεύματος, που αποκαλύπτει την αλήθεια· γιατί έτσι τους θέλει ο Πατέρας αυτούς που τον λατρεύουν. Ο Θεός είναι πνεύμα. Κι αυτοί που τον λατρεύουν πρέπει να τον λατρεύουν με τη δύναμη του Πνεύματος, που φανερώνει την αλήθεια». Του λέει τότε η γυναίκα: «Ξέρω ότι θα έρθει ο Μεσσίας, δηλαδή ο Χριστός· όταν έρθει εκείνος, θα μας τα εξηγήσει όλα». «Εγώ είμαι», της λέει ο Ιησούς, «εγώ, που σου μιλάω αυτή τη στιγμή».

Εκείνη την ώρα ήρθαν οι μαθητές του κι απορούσαν που συνομιλούσε με γυναίκα. Βέβαια, κανείς

δεν του είπε «τι συζητάς;» ή «γιατί μιλάς μαζί της;». Τότε η γυναίκα άφησε τη στάμνα της, πήγε στην πόλη κι άρχισε να λέει στον κόσμο: «Ελάτε να δείτε έναν άνθρωπο που μου είπε όλα όσα έχω κάνει στη ζωή μου· μήπως αυτός είναι ο Μεσσίας;». Βγήκαν, λοιπόν, από την πόλη κι έρχονταν σ' αυτόν.

Συγχωρεί «αμαρτωλούς» που έχουν ανοιχτή καρδιά

Ο Ιησούς και ο Ζακχαίος, Λκ 19, 1-10

Ο Ιησούς μπήκε στην Ιεριχώ και περνούσε μέσα από την πόλη. Εκεί υπήρχε κάποιος, που το όνομά του ήταν Ζακχαίος. Ήταν αρχιτελώνης

και πλούσιος. Αυτός προσπαθούσε να δει ποιος είναι ο Ιησούς· δεν μπορούσε όμως εξαιτίας του πλήθους και γιατί ήταν μικρόσωμος. Έτρεξε λοιπόν μπροστά πριν από το πλήθος κι ανέβηκε σε μια συκομουριά για να τον δει, γιατί θα περνούσε από κει. Όταν έφτασε ο Ιησούς στο σημείο εκείνο, κοίταξε προς τα πάνω, τον είδε και του είπε: «Ζακχαίε, κατέβα γρήγορα, γιατί σήμερα πρέπει να μείνω στο σπίτι σου». Εκείνος κατέβηκε γρήγορα και τον υποδέχτηκε με χαρά. Όλοι όσοι τα είδαν αυτά διαμαρτύρονταν κι έλεγαν ότι πήγε να μείνει στο σπίτι ενός αμαρτωλού. Τότε σηκώθηκε ο Ζακχαίος και είπε στον Κύριο: «Κύριε, υπόσχομαι να δώσω τα μισά από τα υπάρχοντά μου στους φτωχούς και ν' ανταπο-

δώσω στο τετραπλάσιο όσα έχω πάρει με απάτη». Ο Ιησούς, απευθυνόμενος σ' αυτόν, είπε: «Σήμερα αυτή η οικογένεια σώθηκε· γιατί κι αυτός ο τελώνης είναι απόγονος του Αβραάμ. Ο Υιός του Ανθρώπου ήρθε για ν' αναζητήσει και να σώσει αυτούς που έχουν χάσει το δρόμο τους».

Τα θαύματα του Χριστού ως σημάδια του καινούριου κόσμου

Ο Ιησούς από την αρχή της δράσης του προσπαθούσε να δείξει στους ανθρώπους τον καινούριο κόσμο του Θεού για χάρη τους. Αυτό γινόταν με τη ζωή και τη διδασκαλία του, αλλά και με θαυμαστές πράξεις που έκανε, τα θαύματα. Αυτά, με πιο θεαματικό και εντυπωσιακό τρόπο, φανέρωναν αυτό που

επιδίωκε. Στα Ευαγγέλια έχουμε διηγήσεις για περίπου 40 θαύματά του. Πριν, όμως, διαβάσουμε μερικά από αυτά, πρέπει να γνωρίζουμε: τι ήταν τα θαύματα, πότε και γιατί τα έκανε ο Χριστός και τι φανέρωναν αυτά για τον ίδιο, για τη Βασιλεία του και για τη ζωή των ανθρώπων.

α. Σε ποιες περιπτώσεις έκανε τα θαύματα ο Χριστός;

Όταν συναντούσε αδυναμία, αρρώστια, αναπηρία, πόνο ή θάνατο. Ο Ιησούς ένιωθε συμπόνια για τους πάσχοντες ανθρώπους και συχνά τους βοηθούσε με τα θαύματά του.

β. Τι έδειχναν τα θαύματα για τη ζωή των ανθρώπων;

Με τρόπο παραστατικό κάθε θαύμα έδειχνε κάποια ξεχωριστή αλήθεια της Βασιλείας του Θεού. Όλα ήταν σημάδια («σημεία»), παρα-

δείγματα και παράθυρα, που επέτρεπαν στους ανθρώπους να δουν πόσο αλλιώςτική θα είναι η ζωή σύμφωνα με το πνεύμα της. Απελευθέρωναν τους ανθρώπους όχι μόνο από τα βάσανά τους, αλλά και από τις απάνθρωπες αντιλήψεις που τα προκαλούσαν. Έδιναν στους πάσχοντες στήριγμα ότι δεν είναι μόνοι, αλλά έχουν τον Θεό πλάι τους. Βεβαίωναν ότι κάποτε όλα τα δεινά θα τελειώσουν και μόνο η ζωή και το καλό θα κυριαρχούν.

γ. Τι φανέρωναν για τον ίδιο τον Ιησού;

Εκτός από τη συμπάθεια, την αγάπη και συμπάραστασή του προς τους ανθρώπους, τα θαύματα φανερώνουν την έγνοια του να καταλάβουν ότι ήταν ο αληθινός Μεσσίας, ο ελευθερωτής των ανθρώπων, ώστε

να μπορούν όλοι να έχουν αληθινή ζωή και μάλιστα να την έχουν περίσσεια (Ιω 10,10). Δεν έκανε θαύματα για εντυπωσιασμό και για να αποδείξει τη θεότητά του. Όλα τα έκανε για τους άλλους, κανένα για τον εαυτό του.

Χορταίνει τη σωματική και πνευματική πείνα των ανθρώπων

Ο χορτασμός των πεντακισχιλίων, Ιω 6, 1-15

Μετά απ' αυτά ο Ιησούς έφυγε για την άλλη όχθη της λίμνης της Γαλιλαίας, που λεγόταν Τιβεριάδα. Τον ακολούθησε πλήθος πολύ, γιατί έβλεπαν τα θαύματα θεραπείας των ασθενών, που έκανε. Ο Ιησούς τότε ανέβηκε σ' ένα λόφο κι εκεί καθόταν με τους μαθητές του. Πλησίαζε

το Πάσχα, η γιορτή των Ιουδαίων. Καθώς σήκωσε τα μάτια ο Ιησούς και είδε ότι πολύς κόσμος ερχόταν προς το μέρος του, λέει στο Φίλιππο: «Από πού μπορούμε ν' αγοράσουμε ψωμί, για να φάνε όλοι αυτοί οι άνθρωποι;» Αυτό το είπε για να δει τι θ' απαντούσε ο Φίλιππος, γιατί ο ίδιος ήξερε τι έμελλε να κάνει. Ο Φίλιππος του απάντησε: «Ακόμα και διακόσια δηνάρια να δώσουμε για ψωμιά, δε θα φτάσουν ώστε να πάρει ο καθένας ένα μικρό κομμάτι». Ο Ανδρέας, ένας από τους μαθητές του και αδερφός του Σίμωνα Πέτρου, του λέει: «Είναι εδώ ένα παιδί που έχει πέντε κρίθινα ψωμιά και δύο ψάρια· αλλά τι είναι αυτά για τόσους ανθρώπους;». Τότε είπε ο Ιησούς: «Φροντίστε να καθίσουν οι άνθρωποι κάτω για φαγητό». Το

χορτάρι στην περιοχή ήταν πολύ. Κάθισαν λοιπόν κάτω· οι άντρες ήταν περίπου πέντε χιλιάδες. Πήρε τότε ο Ιησούς τα ψωμιά και, αφού είπε ευχαριστήρια προσευχή, τα μοίρασε στους μαθητές και οι μαθητές στον κόσμο που είχε καθίσει κάτω· παρομοίως κι από τα ψάρια έδινε όσο ήθελαν. Όταν χόρτασαν, λέει στους μαθητές του: «Μαζέψτε τα κομμάτια που περίσσεψαν, για να μην πάει τίποτε χαμένο». Τα μάζεψαν, λοιπόν, και γέμισαν δώδεκα κοφίνια με περισσεύματα από τα πέντε κρίθινα ψωμιά, κομμάτια που είχαν περισσέψει απ' αυτούς που έφαγαν. Όταν οι άνθρωποι είδαν πως έκανε ένα τέτοιο θαύμα ο Ιησούς, έλεγαν: «Σίγουρα αυτός είναι ο προφήτης που περιμένουμε να έρθει στον κόσμο». Ο Ιησούς όμως,

επειδή κατάλαβε πως σκόπευαν να έρθουν να τον αρπάξουν για να τον κάνουν βασιλιά, έφυγε πάλι και πήγε στο βουνό ολομόναχος.

Ανοίγει τα μάτια των ανθρώπων

Η θεραπεία του εκ γενετής τυφλού, Ιω 9, 1-41

Καθώς πήγαινε στο δρόμο του ο Ιησούς, είδε έναν άνθρωπο που είχε γεννηθεί τυφλός. Τον ρώτησαν, λοιπόν, οι μαθητές του: «Διδάσκαλε, ποιος αμάρτησε και γεννήθηκε αυτός τυφλός, ο ίδιος ή οι γονείς του;». Ο Ιησούς απάντησε: «Ούτε αυτός αμάρτησε ούτε οι γονείς του, αλλά γεννήθηκε τυφλός για να φανερωθεί η δύναμη των έργων του Θεού πάνω σ' αυτόν. Όσο διαρκεί η μέρα, πρέπει να εκτελώ τα έργα

εκείνου που μ' έστειλε. Έρχεται η νύχτα, οπότε κανένας δεν μπορεί να εργάζεται. Όσο είμαι σ' αυτόν τον κόσμο, είμαι το φως για τον κόσμο». Όταν τα είπε αυτά ο Ιησούς, έφτυσε κάτω, έφτιαξε πηλό από το φτύμα, άλειψε με τον πηλό τα μάτια του τυφλού, και του είπε: «Πήγαινε να νιφτείς στην κολυμβήθρα του Σιλωάμ» –που σημαίνει «απεσταλμένος από το Θεό». Ξεκίνησε, λοιπόν, ο άνθρωπος, πήγε και νίφτηκε και, όταν γύρισε πίσω, έβλεπε. Τότε οι γείτονες κι όσοι τον έβλεπαν προηγουμένως ότι ήταν τυφλός, έλεγαν: «Αυτός δεν είναι ο άνθρωπος που καθόταν εδώ και ζητιάνευε;». Μερικοί έλεγαν: «Αυτός είναι», ενώ άλλοι έλεγαν: «Είναι κάποιος που του μοιάζει». Ο ίδιος όμως έλεγε: «Εγώ είμαι». Τότε τον ρωτούσαν: «Πώς,

λοιπόν, άνοιξαν τα μάτια σου;». Εκείνος απάντησε: «Ένας άνθρωπος που τον λένε Ιησού έκανε πηλό, μου άλειψε τα μάτια και μου είπε: “πήγαινε στην κολυμβήθρα του Σιλωάμ και νίψου”· πήγα λοιπόν εκεί, νίφτηκα και βρήκα το φως μου». Τον ρώτησαν, λοιπόν: «Πού είναι ο άνθρωπος εκείνος;». «Δεν ξέρω», τους απάντησε.

Τον έφεραν τότε στους Φαρισαίους, τον άνθρωπο που ήταν άλλοτε τυφλός. Η μέρα που έφτιαξε ο Ιησούς τον πηλό και του άνοιξε τα μάτια ήταν Σάββατο. Άρχισαν λοιπόν και οι Φαρισαίοι να τον ρωτούν πάλι πώς απέκτησε το φως του. Αυτός τους απάντησε: «Έβαλε πάνω στα μάτια μου πηλό, νίφτηκα και βλέπω». Μερικοί από τους Φαρισαίους έλεγαν: «Αυτός ο άνθρωπος

δεν μπορεί να είναι σταλμένος από τον Θεό, γιατί δεν τηρεί την αργία του Σαββάτου». Άλλοι όμως έλεγαν: «Πώς μπορεί ένας αμαρτωλός άνθρωπος να κάνει τέτοια σημεία;». Και υπήρχε διχογνωμία ανάμεσά τους. Ρωτούν λοιπόν πάλι τον τυφλό: «Εσύ τι λες γι' αυτόν; Πώς εξηγείς ότι σου άνοιξε τα μάτια;». Κι εκείνος τους απάντησε: «Είναι προφήτης».

Οι Ιουδαίοι όμως δεν εννοούσαν να πιστέψουν πως αυτός ήταν τυφλός κι απέκτησε το φως του, ώσπου κάλεσαν τους γονείς του ανθρώπου και τους ρώτησαν: «Αυτός είναι ο γιος σας που λέτε ότι γεννήθηκε τυφλός; Πώς, λοιπόν, τώρα βλέπει;». Οι γονείς του τότε αποκρίθηκαν: «Ξέρουμε πως αυτός είναι ο γιος μας κι ότι γεννήθηκε τυ-

φλός· πώς όμως τώρα βλέπει, δεν το ξέρουμε, ή ποιος του άνοιξε τα μάτια, εμείς δεν το ξέρουμε. Ρωτήστε τον ίδιο· ενήλικος είναι, αυτός μπορεί να μιλήσει για τον εαυτό του». Αυτά είπαν οι γονείς του, από φόβο προς τους Ιουδαίους. Γιατί, οι Ιουδαίοι άρχοντες είχαν κιόλας συμφωνήσει να αφορίζεται από τη συναγωγή όποιος παραδεχτεί πως ο Ιησούς είναι ο Μεσσίας. Γι' αυτό είπαν οι γονείς του, «ενήλικος είναι, ρωτήστε τον ίδιο».

Κάλεσαν, λοιπόν, για δεύτερη φορά τον άνθρωπο που ήταν πριν τυφλός και του είπαν: «Πες την αλήθεια ενώπιον του Θεού· εμείς ξέρουμε ότι ο άνθρωπος αυτός είναι αματωλός». Εκείνος τότε τους απάντησε: «Αν είναι αματωλός, δεν το ξέρω· ένα ξέρω: πως, ενώ

ήμουν τυφλός, τώρα βλέπω». Τον ρώτησαν πάλι: «Τι σου έκανε; Πώς σου άνοιξε τα μάτια;». «Σας το είπα κιόλας», τους αποκρίθηκε, «αλλά δεν πειστήκατε· γιατί θέλετε να το ξανακούσετε; Μήπως θέλετε κι εσείς να γίνετε μαθητές του;». Τον περιγέλασαν τότε και του είπαν: «Εσύ είσαι μαθητής εκείνου· εμείς είμαστε μαθητές του Μωυσή· εμείς ξέρουμε πως ο Θεός μίλησε στον Μωυσή, ενώ γι' αυτόν δεν ξέρουμε την προέλευσή του». Τότε απάντησε ο άνθρωπος και τους είπε: «Εδώ είναι το παράξενο, πως εσείς δεν ξέρετε από πού είναι ο άνθρωπος, κι όμως αυτός μου άνοιξε τα μάτια. Ξέρουμε πως ο Θεός τους αμαρτωλούς δεν τους ακούει, αλλά αν κάποιος τον σέβεται και κάνει το θέλημά του, αυτόν τον ακούει. Από τότε

που έγινε ο κόσμος δεν ακούστηκε ν' ανοίξει κανείς τα μάτια ενός γεννημένου τυφλού. Αν αυτός δεν ήταν από το Θεό δε θα μπορούσε να κάνει τίποτα». «Εσύ είσαι βουτηγμένος στην αμαρτία από τότε που γεννήθηκες», του αποκρίθηκαν, «και κάνεις το δάσκαλο σ' εμάς;». Και τον πέταξαν έξω.

Ο Ιησούς έμαθε ότι τον πέταξαν έξω και, όταν τον βρήκε, του είπε: «Εσύ πιστεύεις στον Υιό του Θεού;». Εκείνος αποκρίθηκε: «Και ποιος είναι αυτός, κύριε, για να πιστέψω σ' αυτόν;». «Μα τον έχεις κιόλας δει», του είπε ο Ιησούς. «Αυτός που μιλάει τώρα μαζί σου, αυτός είναι». Τότε εκείνος είπε: «Πιστεύω Κύριε», και τον προσκύνησε. Κι ο Ιησούς είπε: «Ήρθα για να φέρω σε κρίση τον κόσμο, έτσι

ώστε αυτοί που δε βλέπουν να βρουν το φως τους, κι εκείνοι που βλέπουν ν' αποδειχθούν τυφλοί». Μερικοί Φαρισαίοι που ήταν εκεί μαζί του, άκουσαν τα λόγια αυτά και του είπαν: «Μήπως είμαστε κι εμείς τυφλοί;». «Αν ήσασταν τυφλοί», τους απάντησε ο Ιησούς, «δε θα ήσασταν ένοχοι· τώρα όμως λέτε με βεβαιότητα ότι βλέπετε· η ενοχή σας λοιπόν παραμένει».

Ελευθερώνει τους ανθρώπους από την τυπική τήρηση του Νόμου με την εντολή της αγάπης

Η θεραπεία του ανθρώπου με παράλυτο χέρι, Μκ 3, 1-6

Ο Ιησούς μπήκε πάλι στη συναγωγή. Εκεί ήταν ένας άνθρωπος με παράλυτο χέρι, κι όλοι πρόσεχαν να δουν αν θα τον θεραπεύσει την ημέρα του Σαββάτου, για να τον κατηγορήσουν. Λέει τότε στον άνθρωπο με το παράλυτο χέρι: «Σήκω κι έλα εδώ στη μέση». «Επιτρέπει ο νόμος», τους ρωτάει, «να κάνει το Σάββατο κανείς καλό ή να κάνει κακό; Να σώσει μια ζωή ή να την αφήσει να χαθεί;». Αυτοί σιωπούσαν. Κι αφού έριξε σ' όλους μια ματιά με οργή, λυπημένος πολύ για την πώρωση της καρδιάς τους, λέει

στον άνθρωπο: «Τέντωσε το χέρι σου». Εκείνος το τέντωσε, κι έγινε καλά το χέρι του σαν το άλλο. Βγήκαν έξω οι Φαρισαίοι κι αμέσως συσκέφθηκαν με τους Ηρωδιανούς και πήραν απόφαση να τον εξοντώσουν.

Κηρύττει μια κοινωνία δικαιοσύνης και ταυτίζεται με τους αδυνάτους

Παραβολή της Κρίσης, Μτ 25, 31-46

Όταν θα έρθει ο Υιός του Ανθρώπου με όλη του τη μεγαλοπρέπεια και θα τον συνοδεύουν όλοι οι άγιοι άγγελοι, θα καθίσει στον βασιλικό θρόνο του. Τότε θα συναχθούν μπροστά του όλα τα έθνη και θα τους ξεχωρίσει, όπως ξεχωρίζει ο βοσκός τα πρόβατα από τα κατσίκια. Τα πρόβατα θα τα τοποθετήσει

στα δεξιά του και τα κατσίκια στ' αριστερά του. Θα πει τότε ο βασιλιάς σ' αυτούς που βρίσκονται δεξιά του: «Ελάτε, οι ευλογημένοι απ' τον Πατέρα μου, κληρονομήστε τη βασιλεία που σας έχει ετοιμαστεί απ' την αρχή του κόσμου. Γιατί, πείνασα και μου δώσατε να φάω, δίψασα και μου δώσατε να πιω, ήμουν ξένος και με περιμαζέψατε, γυμνός και με ντύσατε, άρρωστος και μ' επισκεφθήκατε, φυλακισμένος κι ήρθατε να με δείτε». Τότε θα του απαντήσουν οι άνθρωποι του Θεού: «Κύριε, πότε σε είδαμε να πεινάς και σε θρέψαμε ή να διψάς και σου δώσαμε να πιεις; Πότε σε είδαμε ξένο και σε περιμαζέψαμε ή γυμνό και σε ντύσαμε; Πότε σε είδαμε άρρωστο ή φυλακισμένο κι ήρθαμε να σε επισκεφθούμε;» Τότε

θα τους απαντήσει ο βασιλιάς: «Σας βεβαιώνω πως αφού τα κάνατε αυτά για έναν από τους άσημους αδερφούς μου, τα κάνατε για μένα».

Ύστερα θα πει και σ' αυτούς που βρίσκονται αριστερά του: «φύγετε από μπροστά μου, καταραμένοι· πηγαίνετε στην αιώνια φωτιά, που έχει ετοιμαστεί για τον διάβολο και τους δικούς του. Γιατί, πείνασα και δε μου δώσατε να φάω, δίψασα και δε μου δώσατε να πιω, ήμουν ξένος και δε με περιμαζέψατε, γυμνός και δε με ντύσατε, άρρωστος και φυλακισμένος και δεν ήρθατε να με δείτε». Τότε θα του απαντήσουν κι αυτοί: «Κύριε, πότε σε είδαμε πεινασμένο ή διψασμένο ή ξένον ή γυμνό ή άρρωστο ή φυλακισμένο και δεν σε υπηρετήσαμε;». Και θα τους απαντήσει: «σας βεβαιώνω πως

αφού δεν τα κάνατε αυτά για έναν από αυτούς τους άσημους αδερφούς μου, δεν τα κάνατε ούτε για μένα». Αυτοί λοιπόν θα πάνε στην αιώνια τιμωρία, ενώ οι δίκαιοι στην αιώνια ζωή.

Κρίνει αυστηρά την υποκρισία και τη σκληροκαρδία

Ουαί υμίν γραμματείς και φαρισαίοι υποκριταί, Μτ 23, 13-33

Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί κατατρώντε τις περιουσίες των χηρών, κάνετε όμως μεγάλες προσευχές για να φανείτε καλοί· γι' αυτό η τιμωρία σας θα είναι ιδιαίτερα αυστηρή.

Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί κλείνετε στους ανθρώπους το δρόμο για τη

**βασιλεία των ουρανών. Ούτε εσείς
μπαίνετε ούτε το επιτρέπετε σ'
όσους θέλουν να μπουν.**

**Αλίμονό σας, γραμματείς και Φα-
ρισαίοι, υποκριτές, γιατί τριγυρνάτε
στη στεριά και στη θάλασσα για να
κερδίσετε έναν προσήλυτο· κι όταν
τον κερδίσετε, τον κάνετε ν' αξίζει
για την κόλαση δυο φορές παραπά-
νω από σας.**

**Αλίμονό σας, οδηγοί τυφλοί, που
λέτε: «Όποιος ορκιστεί στο ναό ο
όρκος του δεν πιάνει, όποιος όμως
ορκιστεί στο χρυσάφι του ναού
πρέπει να τηρήσει τον όρκο του».
Μωροί και τυφλοί, τι είναι μεγα-
λύτερο: το χρυσάφι ή ο ναός που
αγιάζει το χρυσάφι; Λέτε ακόμα:
«Όποιος ορκιστεί στο θυσιαστή-
ριο ο όρκος του δεν πιάνει· όποιος
όμως ορκιστεί στο δώρο που εί-**

να πάνω στο θυσιαστήριο πρέπει να τηρήσει τον όρκο του». Ανόητοι και τυφλοί, τι είναι μεγαλύτερο, το δώρο ή το θυσιαστήριο, που αγιάζει το δώρο; Όποιος λοιπόν ορκίζεται στο θυσιαστήριο, ορκίζεται σ' αυτό και σ' ό,τι βρίσκεται πάνω του. Κι όποιος ορκίζεται στο ναό, ορκίζεται σ' αυτόν και σ' εκείνον που κατοικεί μέσα. Κι όποιος ορκιστεί στον ουρανό, ορκίζεται στο θρόνο του Θεού και σ' εκείνον που κάθεται πάνω στο θρόνο.

Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί δίνετε στο ναό το ένα δέκατο από το δυόσμο, το άνηθο και το κύμινο, και δεν τηρείτε τις σπουδαιότερες εντολές του νόμου, τη δικαιοσύνη, την ευσπλαχνία και την πιστότητα. Αυτά όμως έπρεπε να κάνετε, χωρίς βέβαια να

παραμελείτε κι εκείνα. Τυφλοί οδηγοί, που περνάτε από στραγγιστήρι το κουνούπι και καταπίνετε ολόκληρη καμήλα.

Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί καθαρίζετε το εξωτερικό του ποτηριού και του πιάτου, το περιεχόμενό τους όμως προέρχεται από αρπαγή και αδικία. Φαρισαίε τυφλέ, καθάρισε πρώτα το εσωτερικό του ποτηριού και του πιάτου, για να έχει αξία και η εξωτερική τους καθαρότητα.

Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί μοιάζετε με τάφους ασβεστωμένους, που εξωτερικά φαίνονται ωραίοι, εσωτερικά όμως είναι γεμάτοι κόκαλα νεκρών και κάθε λογής ακαθαρσία. Έτσι κι εσείς, εξωτερικά φαίνεστε ευσεβείς στους ανθρώπους, κι εσωτερικά εί-

στε γεμάτοι υποκρισία και ανομία.

Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί χτίζετε τάφους για τους προφήτες και διακοσμείτε τα μνήματα των δικαίων του Ισραήλ. «Αν ζούσαμε εμείς», λέτε, «στην εποχή των προγόνων μας, δε θα παίρναμε μέρος μαζί τους στο φόνο των προφητών». Έτσι ομολογείτε πως είστε απόγονοι αυτών που σκότωσαν τους προφήτες. Ολοκληρώστε λοιπόν τώρα εσείς ό,τι άρχισαν οι πρόγονοί σας. Φίδια, γεννήματα οχιάς, πώς θα ξεφύγετε από την τελική κρίση και την κόλαση;

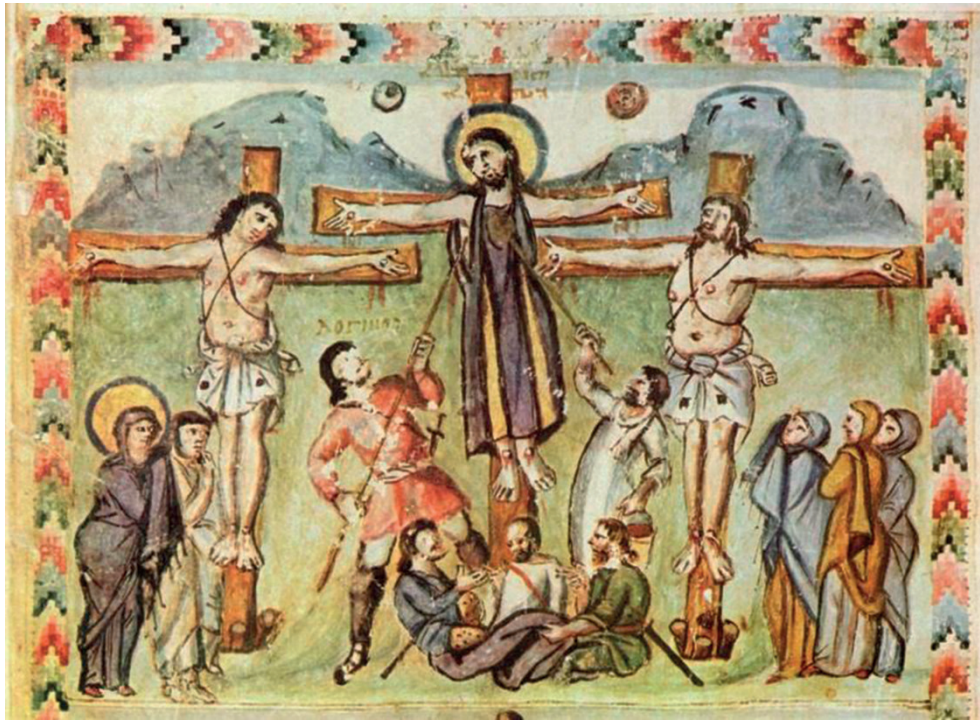
Συγχωρεί και αγαπά όλους το ίδιο, ακόμη και τους σταυρωτές του

Λκ 23, 32-35

Μαζί με τον Ιησού πήγαιναν να σταυρώσουν κι άλλους δύο, κακούργους. Όταν έφτασαν στο μέρος που ονομαζόταν «Κρανίο», σταύρωσαν εκεί τον Ιησού και τους κακούργους, τον ένα στα δεξιά του και τον άλλο στα αριστερά. Ο Ιησούς έλεγε: «Πατέρα, συγχώρησέ τους, δεν ξέρουν τι κάνουν».

Πάσχει, πεθαίνει και ανασταίνεται

Στ' αλήθεια, αυτός ο άνθρωπος
ήταν Υιός Θεού, Μκ 15, 21-39

Αγγαρεύουν τότε έναν περαστικό που γυρνούσε από το χωράφι του, για να σηκώσει το σταυρό του Ιησού. Ήταν ο Σίμων ο Κυρηναίος, ο πατέρας του Αλέξανδρου και του Ρούφου. Τον φέρνουν στον τόπο που λέγεται Γολγοθάς, και στα ελληνικά σημαίνει «Τόπος Κρανίου». Του έδωσαν να πει κρασί ανακατεμένο

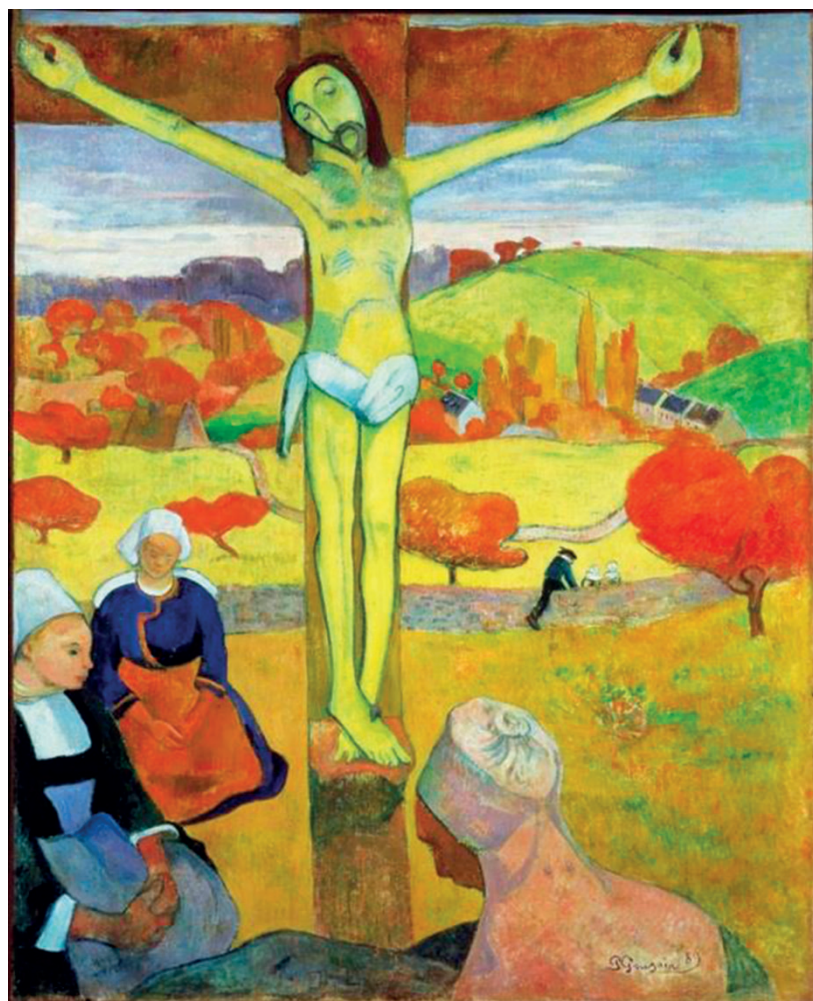
με ένα αναισθητικό· ο Ιησούς όμως δεν το δέχτηκε. Τότε τον σταύρωσαν και μοιράστηκαν τα ρούχα του τραβώντας κλήρο για το τι απ' αυτά θα πάρει ο καθένας. Η ώρα ήταν εννέα το πρωί όταν τον σταύρωσαν. Η αιτία της σταύρωσης ήταν γραμμένη σε μια επιγραφή: «Ο Βασιλιάς των Ιουδαίων». Μαζί με τον Ιησού σταύρωσαν δύο ληστές, έναν στα δεξιά του κι έναν στ' αριστερά του. Έτσι εκπληρώθηκε η Γραφή που έλεγε: «Συγκαταριθμήθηκε μεταξύ των ανόμων».

Οι περαστικοί κουνούσαν ειρωνικά το κεφάλι τους, και τον έβριζαν: «Α, εσύ που θα γκρέμιζες το ναό και σε τρεις μέρες θα τον οικοδομούσες!» του έλεγαν. «Σώσε τον εαυτό σου και κατέβα από το σταυρό». Τον κορόιδευαν επίσης κι οι αρχιερείς και οι γραμματείς: «Τους άλλους

τους έσωσε», λέγανε μεταξύ τους, «τον εαυτό του δεν μπορεί να τον σώσει. Είναι λέει ο Μεσσίας, ο βασιλιάς του Ισραήλ· ας κατέβει τώρα από το σταυρό, για να δούμε και να πιστέψουμε σ' αυτόν». Τον περιγελούσαν μάλιστα κι αυτοί που ήταν σταυρωμένοι μαζί του.

Όταν η ώρα έφτασε δώδεκα το μεσημέρι, έπεσε σκοτάδι σ' όλη τη γη έως τις τρεις το απόγευμα. Στις τρεις η ώρα κραύγασε ο Ιησούς με δυνατή φωνή: «Ελωί, Ελωί λιμά σαβαχθανί;». Που σημαίνει: «Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί με εγκατέλειψες;». Μερικοί απ' τους παρευρισκόμενους τ' άκουσαν και είπαν: «Ακούστε, φωνάζει τον Ηλία». Έτρεξε τότε ένας και βούτηξε ένα σφουγγάρι στο ξίδι, το στερέωσε πάνω σ' ένα καλάμι και του έδωσε να πιει λέγοντας: «Αφήστε να δούμε τώρα αν θα 'ρθει

ο Ηλίας να τον κατεβάσει από το σταυρό». Τότε ο Ιησούς έβγαλε μια δυνατή κραυγή και ξεψύχησε. Τότε σκίστηκε το καταπέτασμα του ναού στα δύο, από πάνω ως κάτω. Βλέποντας ο Ρωμαίος εκατόνταρχος που ήταν εκεί, απέναντί του, ότι με τέτοια κραυγή ξεψύχησε, είπε: «Στ' αλήθεια, αυτός ο άνθρωπος ήταν Υιός Θεού».

Η πέτρα είχε κυλήσει από τον τόπο της, Μκ 16, 1-8

Όταν πέρασε το Σάββατο, η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία η μητέρα του Ιακώβου, και η Σαλώμη, αγόρασαν αρώματα, για να πάνε ν' αλείψουν το σώμα του Ιησού. Ήρθαν στο μνήμα πολύ πρωί την επομένη του Σαββάτου, μόλις ανέτειλε ο ήλιος. Κι έλεγαν μεταξύ τους: «Ποιος θα μας κυλήσει την πέτρα από την είσοδο του μνήματος;» Γιατί ήταν πάρα πολύ μεγάλη. Μόλις όμως κοίταξαν προς τα 'κει, παρατήρησαν ότι η πέτρα είχε κυλήσει από τον τόπο της.

Μόλις μπήκαν στο μνήμα, είδαν ένα νεαρό με λευκή στολή να κάθεται στα δεξιά, και τρόμαξαν. Αυτός όμως τους είπε: «Μην τρομάζετε. Ψάχνετε για τον Ιησού από τη

Ναζαρέτ, το σταυρωμένο. Αναστήθηκε. Δεν είναι εδώ. Να και το μέρος όπου τον είχαν βάλει. Πηγαίνετε τώρα και πείτε στους μαθητές του και στον Πέτρο: πηγαίνει πριν από σας στη Γαλιλαία και σας περιμένει· εκεί θα τον δείτε, όπως σας το είπε». Οι γυναίκες βγήκαν κι έφυγαν από το μνήμα γεμάτες τρόμο και δέος· δεν είπαν όμως τίποτα σε κανέναν, γιατί ήταν φοβισμένες.

Ο Σωτήρας του κόσμου

**Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ
θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κό-
σμον, Ἰω 16, 33**

Αυτά σας τα είπα, ὥστε ενωμένοι μαζί μου να ἔχετε εἰρήνη. Ο κόσμος θα σας κάνει να υποφέρετε· ἀλλὰ εσεῖς να ἔχετε θάρρος, γιατί ἐγὼ τον ἔχω νικήσει τον κόσμο».

Ο Ιησούς «σημείον αντιλεγόμενον»

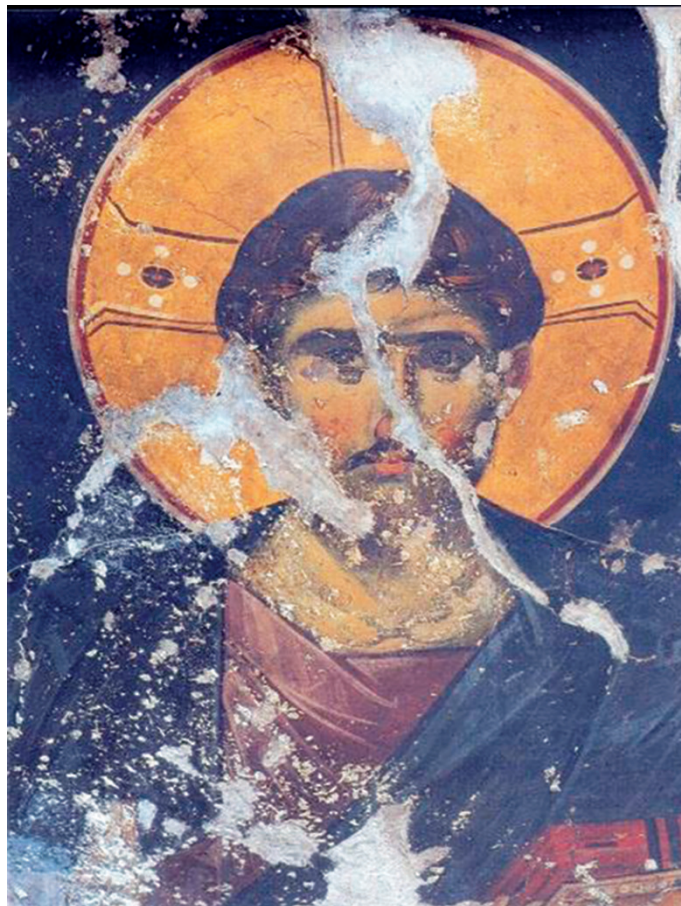
Τα μάτια μου είδαν τον σωτήρα,
Λκ 2, 21-35

Όταν συμπληρώθηκαν οχτώ μέρες, έκαναν στο παιδί περιτομή και του έδωσαν το όνομα Ιησούς, όπως δηλαδή το είχε ονομάσει ο άγγελος προτού ακόμα συλληφθεί στην κοιλιά της μάνας του. Όταν, σύμφωνα με το Μωσαϊκό νόμο, συμπληρώθηκαν και οι μέρες για τον καθαρισμό τους, έφεραν το παιδί στα Ιεροσόλυμα, για να το αφιερώσουν στον Θεό. Επίσης θα πρόσφεραν θυσία ένα ζευγάρι τρυγόνια ή δύο μικρά

περιστέρια, όπως λέει ο νόμος του Κυρίου. Στα Ιεροσόλυμα βρισκόταν ένας άνθρωπος που τον έλεγαν Συμεών. Ήταν πιστός και ευλαβής, περίμενε τη σωτηρία του Ισραήλ και τον καθοδηγούσε το Πνεύμα το Άγιο. Του είχε φανερώσει, λοιπόν, το Άγιο Πνεύμα ότι δε θα πεθάνει προτού να δει τον Μεσσία. Τότε το Άγιο Πνεύμα τού υπέδειξε να πάει στο ναό. Μόλις οι γονείς έφεραν εκεί το παιδί, τον Ιησού, για να κάνουν σ' αυτό τα έθιμα του νόμου, τον πήρε στην αγκαλιά του, δόξασε τον Θεό και είπε: «Τώρα, Κύριε, μπορείς ν' αφήσεις τον δούλο σου να πεθάνει ειρηνικά, όπως του υποσχέθηκες, γιατί τα μάτια μου είδαν τον σωτήρα που ετοίμασες για όλους τους λαούς, φως που θα φωτίσει τα έθνη και θα δοξάσει τον λαό σου τον Ισραήλ». Ο Ιωσήφ και η

μητέρα του θαύμαζαν για όσα λέγονταν γι' αυτόν. Ο Συμεών τους ευλόγησε και είπε στη Μαριάμ, τη μητέρα του Ιησού: «Αυτός θα γίνει αιτία να καταστραφούν ή να σωθούν πολλοί Ισραηλίτες. Θα είναι σημείο αντιλεγόμενο, για να φανερωθούν οι πραγματικές διαθέσεις πολλών. Όσο για σένα, ο πόνος για το παιδί σου θα διαπεράσει την καρδιά σου σαν δίκοττο μαχαίρι».

Εσείς, ποιος λέτε πως είμαι;, Μτ 16, 13-16

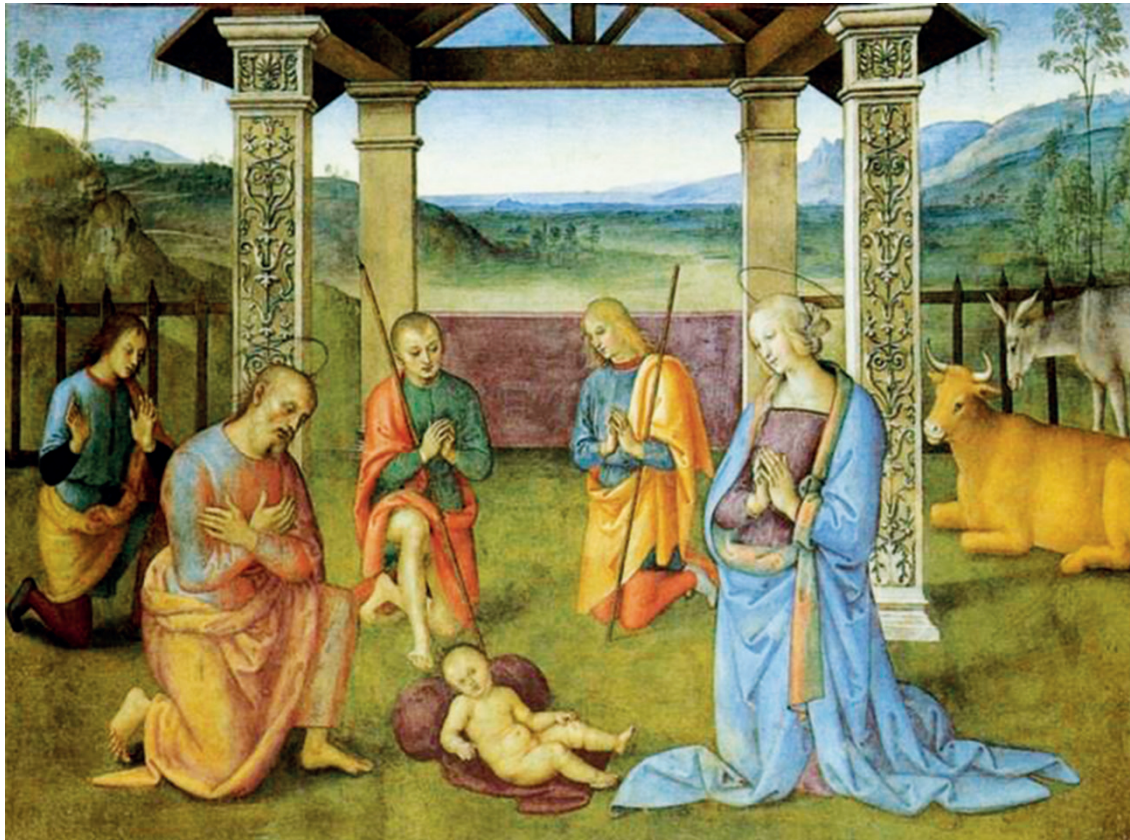
Όταν ήρθε ο Ιησούς στα μέρη της Καισάρειας του Φιλίππου, ρώτησε τους μαθητές του: «Ποιος λένε οι άνθρωποι πως είναι ο Υιός του Ανθρώπου;». Αυτοί απάντησαν: «Άλλοι λένε πως είναι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, άλλοι ο Ηλίας, άλλοι ο Ιερεμίας ή ένας από τους προφήτες». «Εσείς, ποιος λέτε πως είμαι;» τους λέει. Ο Σίμων Πέτρος απάντησε: «Εσύ είσαι ο Μεσσίας, ο Υιός του αληθινού Θεού».

Ο «ἥλιος της δικαιοσύνης» στον κόσμο

Απολυτίκιο των Χριστουγέννων

Ἡ γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ, τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες, ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο σὲ προσκυνεῖν, τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν, Κύριε δόξα σοι.

Ἡ γέννησή σου, Χριστέ και Θεέ μας, ἀνέτειλε κι ἔφερε στον κόσμο το φως της αληθινῆς γνώσης. Χάρη στη γέννησή σου, εκείνοι που λάτρευαν τα ἄστρα, διδάχτηκαν ἀπὸ ἓνα ἄστρο να προσκυνοῦν και να πιστεύουν σε εσένα, τον Ἥλιο της δικαιοσύνης που ἀνέτειλε ἀπὸ τον ουρανὸ. Κύριε, δόξα σε σένα.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

✿ Διηγηθείτε τις βιβλικές αφηγήσεις από άλλη οπτική γωνία (π.χ. του μεγάλου γιου του φιλεύσπλαχνου Πατέρα, του Ζακχαίου, της μοιχαλίδας, του Πιλάτου κ.ά.).

✿ Ανακριτική καρέκλα για πρόσωπα κειμένων (Σαμαρείτης, Άσωτος, τυφλός).

✿ Διάδρομος συνείδησης για πρόσωπα των διηγήσεων (Πιλάτος, ένας Φαρισαίος, στρατιώτες της Σταύρωσης).

✿ Κύκλος «σχολιασμού ή κατάκρισης» για πρόσωπα των διηγήσεων.

✿ Συγκρίνετε τα βιβλικά κείμενα με μετασχηματισμούς τους (σε κινηματογραφικές ή τηλεοπτικές ταινίες).

✿ Artful Thinking («βάζοντας τίτλους»): Βυζαντινά και σύγχρονα έργα που αποδίδουν εικαστικά βιβλικές αφηγήσεις.

✿ Artful thinking (Ακούγοντας 2 x 5): «Καλώς ήρθες παράξενε στον τόπο μου» - Μέρες παράξενες, θαυμάσιες μέρες (1999), Στίχοι,

Μουσική: Active Member.

 Διαθεματική εργασία: «Ο ήλιος της δικαιοσύνης» στο απολυτίκιο των Χριστουγέννων και στη νεοελληνική λογοτεχνία.

 Artful Thinking: «Ο κίτρινος Χριστός» του Paul Gauguin και «Ο Χριστός εν ετέρα μορφή» του Μανουήλ Πανσέληνου.

III. Ο Ιησούς στο Κοράνιο και στις Χαντίθ

Ο Ιησούς στο Κοράνιο

Σε διαφορετικούς πολιτισμούς εντός του μουσουλμανικού κόσμου συναντούμε παραστάσεις της Μαρίας με τον γιο της Ιησού. Μαρία και Ιησούς είναι σεβαστοί και το όνομα της Μαρίας είναι το μόνο γυναικείο όνομα που αναφέρεται σε όλο το Κοράνιο. Μάλιστα, σε αυτήν είναι αφιερωμένο το 19ο κεφάλαιο / σούρα του Κορανίου, το οποίο επιγράφεται «Μαριαμούν».

Ο υιός της Μαρίας

Και είπαν: «Εμείς σκοτώσαμε τον Μεσσία Χριστό, τον γιο της Μαρίας, τον απόστολο του Θεού». Όχι, δεν τον σκότωσαν, δε σταύρωσαν τον ίδιο, αλλά κάποιον που του έμοιαζε. Όσοι αμφισβήτησαν την άποψη

αυτή, παρέμειναν κι οι ίδιοι γεμάτοι αμφιβολίες· δεν ήταν βέβαιοι γι' αυτό, αλλά διατυπώνουν εικασίες. Στην πραγματικότητα, αυτοί δε σκότωσαν τον Ιησού.

Κεφ. 4, 157

Ο Μεσσίας Ιησούς, ο γιος της Μαρίας, είναι απόστολος του Θεού και ο λόγος του Θεού, τον οποίο έστειλε στη Μαρία, είναι πνεύμα το οποίο προέρχεται από Εκείνον.

Κεφ. 4, 171

Ο Ιησούς και ο λόγος του Θεού

«Μαρία», είπαν οι άγγελοι, «ο Θεός σου αναγγέλλει τον Λόγο Του. Ο Μεσσίας θα ονομαστεί γιος της Μαρίας, ένδοξος στον κόσμο τούτο και στον μελλοντικό, ένας από τον οίκο του Κυρίου».

Κεφ. 3, 45

**Ο Ιησούς θα είναι απόστολος του
Θεού στους απογόνους του Ισραήλ.
Κεφ. 3, 49**

**Οι Εβραίοι επινόησαν δόλους
εναντίον του Ιησού. Είπε, λοιπόν, ο
Κύριος: «Ιησού, Εγώ είμαι εκείνος
που σου δίνει το θάνατο και σε εξυ-
ψώνει μέχρι Εμένα».
Κεφ. 3, 54-55**

**Ο Ιησούς ενώπιον του Θεού είναι
σαν τον Αδάμ, ο Θεός τον έπλασε
από χώμα.
Κεφ. 3, 59**

**Πιστεύουμε στον Θεό και σε ό,τι
αποκαλύφθηκε στον Μωυσή, στον
Ιησού και στους προφήτες.
Κεφ. 3, 84**

**Όλοι όσοι πιστεύουν στις Γραφές,
θα πιστέψουν στον Ιησού πριν από
το θάνατό τους. Την ημέρα όμως της
Ανάστασης (των νεκρών), ο Ιησούς
θα είναι μάρτυρας κατηγορίας τους.**

Κεφ. 4, 159

**Ο Μεσσίας Ιησούς, ο γιος της
Μαρίας, είναι απόστολος του Θεού
και ο λόγος του Θεού, τον οποίο
έστειλε στη Μαρία, είναι πνεύμα το
οποίο προέρχεται από Εκείνον.**

Κεφ. 4, 171

Ο προφήτης

**«Είμαι δούλος του Θεού», είπε το
βρέφος (εννοεί τον Ιησού), «και ο
Κύριος μου χάρισε τη Βίβλο, κάνο-
ντάς με προφήτη».**

Κεφ. 19, 30

Να θυμάσαι ότι συνεννοηθήκαμε με τους άλλους προφήτες και με σένα, με τον Νώε, με τον Αβραάμ, με τον Μωυσή και με τον Ιησού, τον γιο της Μαρίας, συνάπτοντας συμφωνία (διαθήκη).

Κεφ. 33, 7

Ο εσχατολογικός προφήτης

Ο Ιησούς, ο γιος της Μαρίας, είπε στο λαό του: «Απόγονοι του Ισραήλ, εγώ είμαι απόστολος του Θεού, σταλμένος προς εσάς για να επικυρώσω τον Μωσαϊκό Νόμο που στάλθηκε πριν από εμένα και να σας προαναγγείλω τον ερχομό κι άλλου αποστόλου, μετά από εμένα, του οποίου το όνομα θα είναι Αχμέτ (Ένδοξος).

Κεφ. 61, 6

Ο θαυματουργός

Έρχομαι σε εσάς με τα σημάδια
του Κυρίου σας. Θα σχηματίσω
ένα πτηνό από χώμα, θα φυσήξω
σε αυτό πνοή και με τη δύναμη του
Θεού θα λάβει ζωή. Θα θεραπεύσω
τον εκ γενετής τυφλό και τον λεπρό,

θα αναστήσω νεκρούς, με τη δύναμη του Θεού θα σας πω τι φάγατε και τι κρατάτε κρυφό στο σπίτι σας. Όλα τούτα θα είναι θαύματα για εσάς, αν είστε πραγματικά πιστοί.

Κεφ. 3, 49

Και όταν τους έδειξε ο Ιησούς διάφορα λαμπρά θαύματα, έλεγαν: «Αυτά είναι ολοφάνερη μαγεία».

Κεφ. 61, 6

Είπαν οι μαθητές στον Ιησού: «Γιε της Μαρίας, μπορεί ο Κύριός σου να κατεβάσει για εμάς από τον ουρανό ένα τραπέζι γεμάτο φαγητά;» Και ο Ιησούς απάντησε: «Να φοβάστε τον Θεό, αν είστε ευσεβείς». «Επιθυμούμε», είπαν οι μαθητές «να κάτσουμε και να φάμε σε αυτό». Κι ο Ιησούς, ο γιος της Μαρίας, προσευχήθηκε στον Θεό και

είπε: «Κύριε και Θεέ μου, κατέβασε από τον ουρανό ένα τραπέζι για να φάμε όλοι εμείς εδώ». Κι ο Θεός είπε: «θα κατεβάσω το τραπέζι σε εσάς».

Κεφ. 5, 112-115

Ο Ιησούς στις Χαντιθ

Ο Ιησούς απρόσβλητος από τον πειρασμό τη στιγμή της γέννησής του

Ο Προφήτης είπε: «Όταν κάθε ανθρώπινο ον γεννιέται, ο Σατανάς τον αγγίζει και στις δύο πλευρές του σώματος με τα δύο δάχτυλά του, εκτός από τον Ιησού, τον γιο της Μαρίας, τον οποίο ο Σατανάς προσπάθησε να αγγίξει, αλλά απέτυχε».

**Sahih al-Bukhari,
Beginning of Creation**

118 / 58

Η μητέρα κάθε ανθρώπου τον φέρνει στη ζωή σύμφωνα με την πραγματική του φύση. Στη συνέχεια οι γονείς του τον κάνουν Εβραίο, Χριστιανό ή Ζωροάστρη. Αν οι γονείς του ήταν μουσουλμάνοι θα παραμείνει και ο ίδιος μουσουλμάνος. Κάθε άνθρωπος που γεννιέται (έχει δύο επιλογές στη ζωή του) όταν τον γεννάει η μητέρα του· ο Σατανάς τον χτυπάει, αλλά αυτό δε συνέβη στην περίπτωση της Μαρίας και του γιου της (του Ιησού Χριστού).

**Sahih Muslim,
The Book of Destiny (Kitab-ul-Qadr)**

Ο Ιησούς στη λογοτεχνία του Ισλάμ

Ο δρόμος του χειμάρρου

Ο Ιησούς διαρκώς περιπλανιόταν και ποτέ δεν έμενε σ' ένα σπίτι ή σ' ένα χωριό. Φορούσε μία τρίχινη κάπα από σκληρό μαλλί καμήλας και δύο μάλλινα πουκάμισα. Στο χέρι βαστούσε ένα ραβδί. Όταν νύχτωνε, είχε το φεγγαρόφωτο φανάρι, σκιά Του το μαύρο σκοτάδι, κρεβάτι Του τη γη, στο προσκεφά-

λι Του μια πέτρα. Δειπνούσε με τα χόρτα του αγρού. Πολλές φορές περνούσε τις μέρες και τις νύχτες Του νηστικός. Τον καιρό της θλίψης ήταν ευτυχισμένος και τον καιρό της χαράς λυπημένος.

Ο Ιησούς συνάντησε μια φορά έναν άνθρωπο και τον ρώτησε: «Τι κάνεις;». «Είμαι αφοσιωμένος στον Θεό», απάντησε εκείνος. Ο Ιησούς τον ξαναρώτησε: «Και πώς ζεις;». «Με φροντίζει ο αδελφός μου», είπε ο άνθρωπος. «Ο αδερφός σου είναι πιο αφοσιωμένος στον Θεό από σένα», είπε ο Ιησούς.

Ρώτησαν τον Ιησού: «Δείξε μας τον τρόπο να μπούμε στον Παράδεισο». Εκείνος είπε: «Σιωπάστε». Είπαν: «Δεν μπορούμε». Και ο Χριστός

απήντησε: «Τότε να μιλάτε μόνον με καλοσύνη».

Ο Χριστός είπε: «Ο κόσμος είναι μία γέφυρα. Διαβείτε την, αλλά μη χτίσετε πάνω της». Κάποιος τότε Τον ρώτησε: «Προφήτη του Θεού, δε θα πρόσταζες να χτίσουμε ένα σπίτι, για να λατρεύουμε τον Θεό;». Κι ο Ιησούς είπε: «Πηγαίνετε και οικοδομήστε πάνω στο νερό». Τον ρώτησαν: «Πώς να χτίσουμε στο νερό;». Και ο Χριστός τούς απάντησε: «Πώς να υπάρχει λατρεία του Θεού μαζί με τη λατρεία για αυτόν τον κόσμο;».

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

✿ Θεματική προσέγγιση: Ο Ιησούς Χριστός στο Κοράνιο και στη λογοτεχνία του Ισλάμ.

ΠΗΓΕΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

[Όλα τα μεταφρασμένα βιβλικά παραθέματα προέρχονται από τον ιστότοπο της Αμερικανικής Βιβλικής Εταιρείας, πηγή: el.bibles.org]

- ✿ **Ιώσηπος, Ιουδαϊκή Αρχαιολογία, Κάκτος 2000, 18, 3, 63-64**
- ✿ **Ιώσηπος, Ιουδαϊκή Αρχαιολογία, Κάκτος, 2000, 20, 9, 1**
- ✿ **Τάκιτος Κορνήλιος, Annales, Μορφωτικό Ίδρυμα ΕΤΕ 2012, 15,44**
- ✿ **Ωριγένης, Κατά Κέλσου, Αληθής Λόγος PG 11, 1345-1348.**
- ✿ **Πασκάλ Μπρυκνέρ, Η αέναη ευφορία, Αστάρτη 2001**
- ✿ **Πασκάλ Μπρυκνέρ, Το παράδοξο του έρωτα, Πατάκης 2013**

- ✿ **Martin Buber, Two Types of Faith, The Macmillan company, New York 1951**
- ✿ **M. K. Gandhi, What Jesus means to me, Navajivan Publishing House, Ahmedabad (INDIA) 1959, εφημερίδα Harijan, 12-6-1937**
- ✿ **M. K. Gandhi, What Jesus means to me, Navajivan Publishing House, Ahmedabad (INDIA) 1959, εφημερίδα Young India, 8-12-1927**
- ✿ **M. K. Gandhi, What Jesus means to me, Navajivan Publishing House, Ahmedabad (INDIA) 1959, εφημερίδα Harijan, 7-1-1939**
- ✿ **James E. McEldowney, My Visit With Mahatma Gandhi,**

<http://www.people.virginia.edu/~pm9k/jem/words/gandhi.html>

- ✦ **Νίκος Καζαντζάκης, Ο τελευταίος πειρασμός, εκδόσεις Καζαντζάκη 2008**
- ✦ **Τάσος Λειβαδίτης, Ο αδελφός Ιησούς, Ποίηση 3, 1979-1990, Μετρονόμος 2015**
- ✦ **Τάσος Λειβαδίτης, Την πόρτα ανοίγω το βράδυ, Ποίηση 3, 1979-1990, Μετρονόμος 2015**
- ✦ **ΤΟ ΙΕΡΟ ΚΟΡΑΝΙΟ, Κάκτος 2002**
- ✦ **Ο Ιησούς απρόσβλητος από τον πειρασμό τη στιγμή της γέννησής του, Sahih al-Bukhari, Beginning of Creation, <https://sunnah.com/bukhari/59>**
- ✦ **Sahih Muslim, The Book of Destiny (Kitab-ul-Qadr),**

<https://sunnah.com/muslim/46>

✦ Ο Ιησούς στη λογοτεχνία
του Ισλάμ, Στο δρόμο του
χειμάρρου, Αρμός 2005

ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

**σ. 32 Natalia Goncharova,
εικονογραφικά μοτίβα**

**σ. 34 Ο Χριστός ενώπιον του
Πιλάτου, Ντούτσιο, 1308-1311,
Museo dell'Opera del Duomo,
Σιένα, Ιταλία**

**σ. 36 Brighton Pier Snub23
Orticanoodles, 2007**

**σ. 37 Ιδού ο άνθρωπος, Σαλβαντόρ
Νταλί, 1967, από τη σειρά «Η
Αγία Γραφή»**

**σ. 40 Ο Χριστός αποχωρίζεται
τους μαθητές του, Ντούτσιο
ντι Μπουονινσένια, 1308-1311,
Museo dell'Opera del Duomo,
Σιένα, Ιταλία**

- σ. 41 Ιησούς Χριστός, Αντώνιος Φίκος, 2016**
- σ. 43 Εμβλέψατε εις τα πετεινά του ουρανού, Αντώνιος Φίκος, 2010**
- σ. 45 Ο σπλαχνικός πατέρας, Μαρκ Σαγκάλ, 1975-1976**
- σ. 46 Ο Χριστός και η Σαμαρείτισσα, Margherita Pavesi Mazzoni**
- σ. 47 Ο Ιησούς και ο Ζακχαίος, Έλενα Τρερκάσοβα**
- σ. 49 Ο Ιησούς θεραπεύει τον τυφλό, Ντούτσιο ντι Μπουονινσένια, 1311, Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου**
- σ.52 Η Σταύρωση, Ευαγγέλιο του Ραμπουλά, 6ος αι., Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη, Φλωρεντία**

- σ. 53 Ο κίτρινος Χριστός, Paul Gauguin, 1889, Albright–Knox Art Gallery, Bufallo, ΗΠΑ**
- σ. 54 Η Υπαπαντή, Ντούτσιο ντι Μπουονινσένια, 1308-1311, Museo dell’Opera del Duomo, Σιένα, Ιταλία**
- σ. 54 Ο Χριστός εν ετέρα μορφή, Μανουήλ Πανσέληνος, 13ος-14ος αι., Ναός Πρωτάτου, Καρυές, Άγιον Όρος**
- σ. 55 Η προσκύνηση των μάγων, Pietro Perugino, 1504**
- σ. 56 Η Παναγία και ο Ιησούς, παλιά περσική μικρογραφία**
- σ. 56 Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στο Ισλάμ**

**σ. 58 Ανθρώπινες μορφές στην
έρημο προστατεύονται από τον
πρωινό παγερό αέρα φορώντας
τις κάπες τους, προσφυγικός
καταυλισμός στην Αιθιοπία,
Σεμπαστιάο Σαλγάδο, 1984**

σ. 59 Δορκάδα, Πέρης Ιερεμιάδης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

2. Ποιος είναι ο Θεός των χριστιανών;

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.